

Ujs. RANASSETTER ROBERT

BUDAPEST

Disztor 2 I. sz.

Taxa postala... 224713 929.

Haavonta 110, negyedevre... 690, egészvevre 1200 lej.

ROMANIA

UJKELET

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Bérmertetlen leveleket nem fogadunk el. Ara 5 lej

Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton Ernő.

Péntek, 1937. október 29. 5698. EV. XX. EVF. Chesván 24. 245. SZAM.

Az angol hitszegés

Nem ok nélkül hangoztatja a palesztinai néber sajtó, hogy az új bevándorlási törvénnyel hitszegést követett el Anglia.

Hatalmas ünneplésben részvett a török főváros népe Tatarescu miniszterelnököt

Ankara, október 28. (Rador). A Tatarescu román miniszterelnök vendékezésére bocsátott különvonatot Izmir állomáson meleg ünneplésben részesítették.

Összeegyeztetni az érdekeket mielőtt a háború kitörne!

Minaddig, amíg a spanyolországi harcok belekeverednek a nemzetközi politikába, nem lehet szó az európai nehézségek komoly elintézéséről.

Angol politikai körök erélyesen sürgetik a megegyezést a benemavatozás ügyében

Eden a minisztertanácsban ismertette a benemavatozási bizottsághoz elért eredményeket

London, október 28. (Rador.) A tegnapi minisztertanács két ülésén Eden hosszasan ismertette a benemavatozási bizottság munkálatait.

Olaszország és Németország, másrészt Szovjet-Oroszország elég bölcsek lesznek-e, hogy ezt idejében megtegyék? Ezt nemcsak remélnünk kell, hanem ebben támogatnunk is kell őket.

A tizenkilencedik évforduló

A csehszlovák köztársaság fennállásának tizenkilencedik évfordulóját ünnepli, az első újföldülöt Masaryk elnök halála után.

Egyidejű londoni jelentés szerint az angol sajtó egyértelműleg megállapítja, hogy a legutóbbi benemavatozási konferencia elvitathatatlannal enyhítette a feszültséget.

Az Evening Standard közlése szerint a Stanray angol hajót Avila kikötő közelében egy Franco-párti cirkáló több ágyúlövéssel megállásra kényszerített.

Valenciai jelentés szerint Madrid egyes frontszakaszain a nemzetiek átszervezési munkálatainak megakadályozására a köztársasági haderők támadásba lendültek.

lakosság áldozatkészségét, kitartását és ellenállását. S mert a csehszlovák állam lakosai jól tudják, hogy mit vesztenének egy idegen támadás esetén, bizonyos, hogy ez a fiatal köztársaság dacolni fog minden polkokkal és nagy és kis szövetségeseivel együtt.

Ha minden hatalom arra fordítja figyelmét szakadatlanul, hogy Európa békéje olyan béke, amelynek meg kell előznie a háborút és az egyetlen cél, valószínű, hogy az általános helyzet rövidesen felderül.

Az elmúlt augusztusban Itália és Angolország egy lépést tettek egymás felé. Chamberlain válaszolt Mussolini üzenetére és az sikerrel járt.

A világ egy márkáját sem lehet összehasonlítani a

Vermouth Branca

készítménnyel.

nehézségek központja. A nehézségek központja a Közép tenger. A mai Európa Afrikával és Ázsiával együttességet alkot s ezt az összetartozást nem lehet megbolygatni. Amikor Olaszország és Németország a többi hatalmakat befejezett tények elé akarják állítani a Balcarokon, a marokkói partokon, vagy Tangerben, esetleg Libiában vagy a Vörös tengeren, félreismerik Európa többi részének életbevágó érdekeit és alapvető jogait. A Földközi tenger senkinek sem lehet „Mare nostrum”-ja: „Mare Omnium” kell maradnia mindenki számára.

Már 1935 szeptemberében, amikor az abessziniai ügy folyamán viták támadtak Angolország és Olaszország között a Földközi tenger szabad használatának kérdésében, Angolország kénytelen volt megengedést kötni Jugoszláviával, Törökországgal és Görögországgal. Utána a Montreux-ban tartott értekezlet megengedte, hogy Oroszország is csatlakozzék a földközi-tengeri egyezményhez. Ma Németország és a többi népek ülnek együtt a londoni konferencián. Holnap valamennyien vesznek részt a földközi-tengeri kérdés rendezésében, amely annyira sorsdöntő jelentőségű Európa részére.

A kérdést bonyolulttá teszi az, hogy Európa nem a föld bizonyos pontjára zárt rendszert alkot. Minden európai rendezésnek kontinentális jellege van. Világosan látta ezt 1935 szeptemberben Sir Samuel Hoare a Nemzetek Szövetségének ülésén, amelyen mint az Egyesült királyság külügyminisztere vett részt. Előadta, hogy afrikai megengedést kell kötni Olaszországgal és gyarmatközi együttműködésre van szükség Németországgal. Ez a jövő nyelvé; az a nyelv, amelyen Edeň szólalt meg, teljes egyetértésben a francia köztársaság miniszterelnökével és külügyminiszterével. Ezért, ha a hatalmak megengedést akarnak, nem összeomlást, az afrikai kontinentet közösen kell megszerezniük, egyetértésben s nem egymás ellen; és ha ebben megengednek is, ami nem elérhetetlen ábránd, a Róma-Berlin és Párizs-London-tengely egymagukban gyengék arra, hogy megteremtsék a tartós békét; bármint gondolkozzanak erről a kérdéstről Olaszország és Németország — tartós béke nem érhető el Oroszország, Lengyelország és a balkáni unió nélkül.

Milyen lenne ez az új európai antant? Kétségkívül egészen más, mint a locarnói, a stresai, vagy a róma-berlini. Ezt csak meg kell most kezdeni és tető alá hozni mennél előbb. Ha a kölcsönös megértés hulláma a „totalitások” és a demokratikus országok között megindul, ez a hullám Európa több országaira is ki fog terjedni. Vajon ez a megoldás miért nem ragadja meg mai diplomatáinak értelmét? Miért nincsenek ma közöttük olyan nagy tárgyalók, mint amilyenek Talleyrand, Metternich vagy Disraeli voltak? Hogyan van, hogy ez a nemzedék nem tud olyan rendet csinálni Európában, mint a westpháliai, a bécsi, vagy a berlini kongresszus? Okvlienül az ágyuknak, a mérges gázoknak, a repülőgépeknek, vagyis a vasnak, a tüznek, a vérnek kell a szót átadnia, mielőtt a józansághoz és a megengedéshez folyamodnának.

Ezt annál kevésbé hisszük, mert a legutóbbi tapasztalatok azt mutatják, hogy a végső döntést még a legerősebb hadseregek sem hozzák meg. Nem kell meg ölni huszmillió embert, hogy ezután háromszázmillió meg tudjon egyezni. Inkább az elméket kell működtetni, mint az ágyukat. Az Olympus végső eszménye nem az, hogy az istenek megsemmisítsék magukat. Nem ütött még az az óra, amikor az európai hatalmak, sőt az összes hatalmak kongresszust hívnak egybe, amely eligazítja az összes bajokat a Rajnánál, a Dunánál, a Földközi tengeren és Európának megadja a elhivatást jöléte helyreállítására?

HIRDETÉS AZ ÚJ KELETBEN: HIRDESSZEN AZ ÚJ KELETBEN

Bukarest költözködik

*

Bucuresti, október 28.

Szent Demeter napja. Hivatalos ünnep, amelyen a hatóságok szünetet tartanak.

Csak a lakóknak nem ünnep ez az ünnep. Ők Szent Demeter napján költöznek.

Egy hónappal Szent Demeter előtt színes céduák lepik el a házak falait és ablakait: „De inchinat.” Az embernek az az impressziója, hogy egész Bucuresti kiadó, hogy mindenki költözik.

A lakók, ezek a bohém örök vándorok már csupa megszokásból fölmondanak, vagy egész egyszerűen tudomásul veszik a háztulajdonos fölmondását.

A lakó fölmond, mert a bért felemelték, s miután a bér úgy se fizeti két vagy három hónapja, rájön, hogy a fal vizes, hogy túl nagy a árma, hogy a lakás férges...

— Jó, jó, — de előbb fizesse ki a hátralékát — mondja a házigazda és fenyegetően hozzáfűzi: — mert különben a butorát innen el nem viszi!

A lakó nyomban számolni kezd: Három hónapja bére 9 ezer lej... és ránez ütött-kopott butorára és befelémosolyogva gondolja magában:

— Hát akkor kvittek vagyunk.

Legtöbben azonban azért költöznek el mert így szokták meg egy életen át: Szent Demeterkor költözni kell. Az ember egy év alatt sok mindent megun, hát még a lakását.

A család mindenekelőtt tanácsot tart. Milyen legyen az új lakás, hol legyen, mi legyen az ára — tekinte a legújabb fizetéscsökkenést...

Az apa a hivatala környékén, a leány a Cismigiu körül, az asszony a piac közelében, a fiu a központban keresi a legmegfelelőbbet. Este fáradtan ül újra össze a tanács. Mindenki talál valamit, de vagy ez, vagy az a baja — a legnagyobb baj azonban, hogy túl drága... egyik sem talált szerény és a lehetőségekhez mérten alkalmasat.

Es másnap, meg harmadnap, egész Szent Demeter előtti hélig így tart ez.

A háztulajdonosoknak is kálváriát jelent ez a hónap. Reggeltől estig jönnek az érdeklődők, reggeltől estig mászni kell a lépcsőket. Ezren jönnek amíg végre egy komoly érdeklődő akad. Ennek központi fűtés kell, annak a központi fűtés nem tetszik, a harmadiknak magasan van, a negyediknek nem elég világos, az ötödiknek túl lármás, a hatodiknak csak úgy felelne meg, ha a fűrés a vendégszoba és a háló között volna...

Vége, ha már minden megfelel, akkor a következőket kívánja: a parkettet gyaluitassa föl, a lakást festesse ki, az ajtókat szereltesse át...

A régi lakó persze nem a legjobb viszonyban él a házigazdával. Ilyenkor aztán alkalma van borsot törni az orra alá: Nem engedni be az érdeklődőt s ha már beengedi a legkülönbözőbb kéz és arcajékkal tudomására adja, hogy a lakás férges, hogy a házigazda egy zsarnok, hogy a pincében pocogerek futkosnak s a kályhák nem működnek...

A Szent Demeter előtti héten azért mégis mindenki megtalálja a magát. Persze csak beköltözés után jön rá a szegény lakó, hogy csöbörből vödörbe esett, vagy annál is rosszabbra. De már nincs idő gondolkodásra. A felmondott lakást más kiadták a lám olcsóbbat sem találja.

A bér magas, az új lakás barátságtalan, a régi lakó szemeket, hulladékok, elhasznált konzervdobozokat, régi újságokat, törött tanácsokat, üres orvosságos üvegeket hagyott maga után. Mikor lesz ebből meleg, barátságos otthon? Es a szegény bérlő önmagában szomorú lemondással állapítja meg: soha.

Végre elkövetkezik Szent Demeter napja. Uccahosszat szomorú karavánok döögnek. Teherautók, lovas stráfszekerek, megrakódva a polgári háztartás minden lim-lomjával.

A nyílt uccára kitegeti magát a mezítlenn nyomorúság.

Két sovány gebe huza a stráfszekeret, amely mögött dühösen dübörög a lefékezett villamos. Az új csönkszabályok tiltják a csilingelést s a lovasszekér nem is képes sietni. A gebék megfeszítik öreg csontjaikat az oldalbordák szemrehányóan vádolnak. A korbács működésbe jön, végig suhog és nagyokat csattan a szegény állat kopott bőrén. A ló megbicsaklik, elbukik, einyulik a villamos vasuton, a forgalom eltorlódik. Rendő jár tömeg állja körül a földön felvő és a soissal kibékült lovat, lehunyt két fáradt szemét és nem bánta az ütések, a nógatást, a rendőt, a tömeget...

S a stráfszekeret amelyen boglyában ágaskodnak egymás hegyén-hátán a rozoga szekéreny, a kormos üst, a pettyes tükrök, az öreg divány, amelyből kikandáknak a rugók, meg a löször, ütött, kopott székek ágaskodnak a mosóteknő meg a mult századbeli varrógép körül... A kocsin átván ül egy kislány egyik kezében stíglices kalitka, a másikban lámpa. S a kocsi mögött megviselt polgárosszony, karján gyermek. Ijédten áll a tömegben, nem tudja hová figyeljen, a földön fetregő gebére, vagy a dühöngő villamoskalauzra, vagy a székek en levő szegény, szomorú holmijára.

Van még valami, ami örömi okoz...

és ez a betegnek a gyógyulás. Nincs nagyobb öröm az életben, mint az egészség visszanyerése. Itt közlünk egy levelet, amely fényesen igazolja állításunkat: „Igen tisztelt Gyógyszerész ur! Idült gyomorhajomból 4 üveg Gastro D. gyógyszer elhasználása után tökéletesen kigyógyultam. Ez a tény életem legnagyobb boldogságát és örömet okozta nekem. Ismét egészségesen élni, ezt csak az tudja megérteni, aki végigszervezte, mint én, a betegség gyötrelmeit. Fogadja igen tisztelt Gyógyszerész ur legőszintűbb hálám kifejezését. A Gastro D. hatása legteljesebb elismerésemel vitva ki és ezért mindenkinek a legmelegebben ajánlom. Szabó József vízmű, Targu-Mures.”

Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerésztárában és drogériájában, vagy postán megrendelhető 135 lej utánvétel mellett Császár E. gyógyszerésztárában. Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Az öleiben lévő gyermek sírni kezd, a ló nem akar fölkelni, kötelekkel huzzák el a villamos utjából, aztán a szekeret is a járdára szélére vonják és ott marad... Majd csak segít az Isten.

Mert Szent Demeter úgy látszik a gazdagoknál tölti az ünnepet. (h. e.)

Bébé Bratianu újabb éles támadása Pop Valér ellen

A liberális-párt főtítkára a jobboldali ifjusági nevelés ellen

Sibiu, október 28. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap röviden beszámoltunk az erdélyi liberális ifjuság nagyszabású kongresszusának lefolyásáról, amelynek során Dinu Bratianu pártelnök, Alex Lepadatu szenátusi elnök és Const. Bratianu, a liberális párt főtítkára méltatták az ifjuságnak a pártban vitt szerepét és érdemeit. A párt kolozsvári hivatalos lapja: a Natunea Romana gyorsírói jegyzetekben közli az elhangzott beszédeket, amelyek a pártkongresszus keretein túlhaladva, úgy a liberális párt, mint az általános politikai helyzet szempontjából érdekességgel bírnak. Ez a közgyűlés ugyanis a liberális pártvezetőség újabb erőteljes megnyilatkozása volt Alex. Lepadatu mellett és Pop Valer dr. erdélyi elnök ambíciói és módszerei ellen. Dinu Bratianu, a párt elnöke, nagy általánosságban hangsúlyozta, hogy a liberális pártban mindig magas erkölcsi segítő vezetett emberek álltak az élen, akik nem kulisszámögötti áskálódások és család utján dominálhattak, csak acélos jellemük és az igazság erejével.

Bébé Bratianu, a párt főtítkára, már valamivel világosabban beszélt. Hangsúlyozta, hogy a párt erdélyi népszerűsége nem véletlen, vagy a demagógia, hanem egy hazafias akció eredménye, amelyet lelkes és jellemes emberek vezettek. Ezen akció élen egyre fényesebben emelkedik ki Alexandru Lepadatu személye, aki személye körül mindig is megtartotta egy magasabb erkölcsiség azon atmoszféráját, amely bizalmat kelthet és alkalmas a teremtő munkára. Ilyen erkölcsi tőke — mondotta Bébé Bratianu — a mi erdélyi

szervezeteink drága vagyonát képezi és az önök: a fiatalok kötelessége elsősorban hogy ezt a vagyont megőrizzék és megvédjék az összes merész ostromokkal és olthatatlan ambíciókkal szemben.

Ezután a szélsőjobboldali koncepciót és módszereket kritizálta a liberális párt főtítkára.

— Ellene vagyunk az egyén szériában való gyártásának és az egyéni tevékenység automatizálásának, mert ezek megsemmisítik a kezdeményezést és szabadságot engednek az ösztönöknek. A legcsattanóbb leckét szolgáltatnak az utolsó négy esztendőben a külföldi ideológiai árusítóknak, megmutatva, hogy mit produkálhat a köz terén egy hazaszerető párt még akkor is, ha nem övezi magát válszizjakkal, nincsenek kabbalisztikus gesztusai és parádé-szenvedélyei. A mi tevékenységünk belső fegyelmét nem az uniformisok parancsolják, hanem pártunk hagyományos ereje és lelkiismeretünk mélysége. Mert csak ezek tudják megkülönböztetni a megengedettet a megmenegedetttől és megakadályozni, hogy a pillanatnyi körülményektől befolyásoltassuk magunkat.

RÁDIÓ-MŰSOR

Péntek, október 28.

Bucuresti. 7.30: A reggeli műsor közvetítése. Majd hírek, felolvasás viz- és időjárás-jelentés. 13: Lemezek. 13.25: Sporthírek. — 13.40: Lemezek. 15: Hírek. 16.45: Eldőadás. 18: Crístea zenekar. 19: Időszaki anyag. — 19.10: Török lemezek. 19.40: Csak Radio Romana. Csak Bucuresti: A Szarvas négyes Enavoci vonósnyegyesét játssza. 20.15: A két állomás együtt: Felolvasás. 20.35: Hírek külföldre németül és franciául. Majd közlemények.

Budapest I. 7.45: Torna, hanglemezek, érend. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 13: Dobb harangszó. 13.05: Balalajakzene. 14.30: Beethoven: C-dúr szonáta. 15: Hegedűszámok. 17.15: Diákfelőra. 18: A szeretet hatalma. 18.15: Hanglemezek. 19: Sportközlemények. 19.10: A rádió szalonzenekara. 19.40: Eldőadás. 20.15: Magyar nóták cigányzenével. 21.15: Elbeszélés. 21.45: A Magyar Szimfónikus Zenekar hangversenye. 22.35: Hírek. 23.35: Jazz. 24: Hírek angol nyelven. 24.05: Cigányzene. 1.05: Hírek.

A zava után uja dülés va

Egy angol ujságról

Hogyan oldaná

Jeruzsáleb, október 28. című palesztinai héber intervjút közöl Arje Szesztinai iparszövetség a tina jelenlegi gazdasági kar szerinti sokan tulzotlik meg a helyzetet. A mondotta — de nincs o Látjuk és meggyőződhe egy 450 ezer főnyi zsidó egykönnyen gazdasági pgiának nem merültek utóbbi három esztendő nagy tőkék nem vesztek illeti, nem egyforma a iparágban. Az építőipar visszaesett, de javult a szeti és ruházati iparban zete az élelmiszeriparnak iparágnak. Jellemző, hogy lyos időkbem emelkedett portja. A kormány azon hazai gazdaság szükség vándoriási áramlat és tö nem tarthatja magát fen szágbam urakodó bizonyt bi években tagadhatatlan az investícióktól a külfö a téren is javulás állott ben. Ha ez a javulás tové many nem esik abba a b den előre tett lépésnél ké ra, egy minden reményül ra, hogy kedvező fordula sági életben. Milyest h ság, a rend és a nyugalon lesnek indul az egész p ság.

Angol-

A Falestin című arab szerint a kormány tárgya a felosztást legfelsőbb azon négy tagjával, akik vannak, új angol-arab cöjájából. Az arab vezetők ben a palesztinai kormány lépett a londoni kabinet tanács tagjai elsősorban hogy az Akkóban internált házi méltóságokat helyez Kirkbride galileai kerület zöl kapcsolatosan kijelel ben nincs kifogása a személyiségek szabadlábr kivéve azokat, akiknél fé nu, hogy résztvettek a ter szításában.

Hogyan él Be

A muftiról is természet azokban a körökben, am ügyében közvetve, vagy kelve vannak. Az egyik lapítja, hogy bárhol is zavarokat és nyugtalans egyik távirati iroda infor mufti Beirutban van, ahó zik és közvetlen hozzátá gathatják meg. Valósz hogy a mufti az egyiptom engedélyt kért arra, hogy Alexandriában tartózkod

A News Chronicle Beirutudósítója, Artur Köstler kivül érdekes cikket k Többek között a következő „Láttam a jeruzsálemi Fakboursy, a híres beirut lakik. A mufti azzal az nem akar visszaélni a freretettel, nem akart nyila Beszéltem azonban Alfred felsőbb arab tanács tagjikus napokban Genfben így sikerült megmeneküln tól és találkoznia a mufti A házbam láttam Shkib 4 Emil Arzlan emirt is, a g tinali arab delegáció egyk

Vasárnap oct. 31-én,

délelőtt 10 órakor az Edison mozgó termé ben

A Zsidó Párt

kolozsmegyei tagozatának

tisztújító közgyűlése

Minden zsidó legyen ott!

A zavargások megszűnése után újabb gazdasági fennedülés várható Palesztinában

Egy angol újságíró érdekes riportja a Beyrutban őrzött fómuffiról és ottani környezetéről

Hogyan oldaná meg Hitler a palesztinai problémát?

Jeruzsáleb, október 28. A „Haboker” című palesztinai héber napilap érdekes intervjút közöl Arje Shenkar-ral, a palesztinai iparszövetség elnökével, Palesztina jelenlegi gazdasági helyzetéről. Shenkar szerint sokan túlzott borúlátással itélik meg a helyzetet. A helyzet nehéz — mondotta — de nincs ok pesszimizmusra. Látjuk és meggyőződhetünk róla, hogy egy 450 ezer főnyi zsidó jisiv nem ad fel egykönnyen gazdasági pozíciókat. Emergiának nem merültek még ki és a legutóbbi három esztendő alatt investált nagy tőkék nem veszték el. Ami az ipart illeti, nem egyforma a helyzet minden iparágban. Az építőipar tagadhatatlanul visszaesett, de javult a helyzet a szövetési és ruházati iparban. Kielégítő a helyzete az élelmiszeriparnak és számos más iparágban. Jellemző, hogy éppen ezen súlyos időkben emelkedett a készáru importja. A kormány azonban különbözős a hazai gazdaság szükségletei iránt. Új bevándorlási áramlat és tőkeimport nélkül nem tarthatja magát fenn a jisiv. Az országban uralkodó bizonytalanság az utóbbi években tagadhatatlanul elriasztotta az investícióktól a külföldi tőkét. De ezen a téren is javulás állott be az utóbbi időben. Ha ez a javulás tovább tart és a kormány nem esik abba a hibába, hogy minden előre tett lépésnél két lépést tesz hátra, úgy minden reményünk meg lehet arra, hogy kedvező fordulat áll be a gazdasági életben. Mihelyt helyreáll a biztonság, a rend és a nyugalom, újabb fellendülésnek indul az egész palesztinai gazdaság.

Angol-arab tárgyalások

A Palestín című arab lap értesülése szerint a kormány tárgyalásokat folytat a felosztott legfelsőbb muzumán tanács azon négy tagjával, akik még szabadlábban vannak, új angol-arab együttműködés céljából. Az arab vezetők feltételei ügyében a palesztinai kormány érintkezésbe lépett a londoni kabinettel. A muzumán tanács tagjai elsősorban azt követelik, hogy az Akkóban internált muzumán egyházi méltóságokat helyezték szabadlábba. Kirkebride galileai kerületi kormányzó ezzel kapcsolatosan kijelentette, hogy elvben nincs kifogása a szóbanforgó arab személyiségek szabadlábbrahelyezése ellen, kivéve azokat, akiknél fennáll az a gyanu, hogy résztvettek a terrorcselekmények szításában.

Hogyan él Beirutban a mufti?

A muftiról is természetesen sok szó esik azokban a körökben, amelyek Palesztina ügyében közvetve, vagy közvetlenül érdekelve vannak. Az egyik angol lap megállapítja, hogy bárhol is van a mufti, ott zavarokat és nyugtalanságot szít. Az egyik távirati iroda információi szerint a mufti Beirutban van, ahol szigorúan őrzik és közvetlen hozzátartozói sem látogathatják meg. Valószínűnek tartják, hogy a mufti az egyiptomi kormánytól fog engedélyt kérni arra, hogy Kairoban vagy Alexandriában tartózkodhassék.

A News Chronicle Beirutban kiküldött tudósítója, Artur Köstler lapjában rendkívül érdekes cikket közöl a muftiról. Többek között a következőket írja: „Láttam a jeruzsálemi muftit. Dr. Fakhoury, a híres beiruti sebész házában lakik. A mufti azzal az indoklással, hogy nem akar visszaélni a francia vendégszeretettel, nem akart nyilatkozatot adni. Beszéltem azonban Alfred Rockkal, a legfelsőbb arab tanács tagjával, aki a kritikus napokban Genfben tartózkodott és így sikerült megmenekülnie a deportálástól és találkoznia a muftival Beirutban. A házban láttam Shkib Arzlan sejket és Emil Arzlan emirt is, a genfi szír-palesztinai arab delegáció egykori vezetőit, a

pánarab mozgalom neves előharcosait. Itt látom továbbá a mufti unokaöccsét, Mohamed Husszeint, aki csak néhány nappal ezelőtt hagyta el Palesztinát.

„Ha elismerik az arab többséget...”

Alfred Rock többek között kijelentette az angol újságíróknak, hogy az arabok az utolsó csepp vérig harcolni fognak Palesztina felosztása ellen. Ugyanekkor azonban elítélte a terrorcselekményeket, amelyek csak kopromittálják az arabok ügyét. A mufti és a legfelsőbb arab tanács — mondotta Rock — nem felelősek ezen tettekért. Miért nem tartóztatja le a palesztinai

kormány a tényleges terroristákat, ahelyett, hogy ártatlan emberek házait robbantsa fel? A katasztrófaért elsősorban a kormány felelős, amely képtelennek bizonyult arra, hogy likvidálja azokat a problémákat, amelyek egyaránt ártanak az araboknak és a zsidóknak. A legfelsőbb arab tanács hajlandó kerekasztal-konferenciát tartani az angolokkal és a zsidókkal, de előzőleg el kell ismerniök a palesztinai arab többség sérthetlenségének elvét.

Rock a továbbiakban tagadása vette, hogy a külföldi arabok pénzügyileg támogatták a jeruzsálemi arab tanácsot.

Az angol újságíró tudni véli, hogy a francia kormány felajánlotta a muftinak, hogy költözzék Párizsba. A mufti azonban elutasította ezt az ajánlatot. Valószínűnek tartják, hogy a francia kormány tartózkodási engedélyt fog adni a muftinak Libanonban, vagy Szíriában, de semmiesetre sem Damaszkuszban, ahol könnyen robbannak ki zavargások.

Hitler ajánlata

A Havas megerősíti a Jour című francia lapnak azon híradását, hogy Ribbentrop római tartózkodása során Hitler nevében azt ajánlotta Mussolininak, hogy

NOVEMBER 2 jegyezze meg ezt a dátumot! amely a
Vörös éjszakák
 című film premierje és TOLSTOJ „Első holttest” című regénye után készült. A francia filmgyártás gyöngye! Főszerepekben: VICTOR FRANCEN és GABY MORLAY.

Félix Warburg utolsó útja az Emanu-El zsinagógából a brooklyni temetőbe

Fejedelmi temetést rendeztek a newyorki zsidók nagy halottjuknak

Newyork, október 28. Amerika zsidósága úgy búcsúztatta Felix Warburgot, mint egy fejedelmet Izraelben — mondotta egy amerikai zsidó személyiség Warburgról tartott gyászbeszédében. Warburg temetése valóban fejedelmi temetés volt. A zsidó lakosság minden rétege felvonultatta tömegeit az Emanu-El templomhoz, ahol a gyászistentisztelet lezajlott. A templom csarnokában keleti és nyugati zsidók szorongtak egymás mellett Warburg koporsója körül. A hivatalos körök és társadalmi előkelőségek nyugati eleganciájának zárt sorait sűrűn szakította meg patriarhális zsidó figurák hagyományos viselete. Mintegy 2600 ember szorongott a templomban és még nagyobb volt azoknak a száma, akik kinrekedtek.

A gyászistentisztelet egyszerű és rövid volt. Mindössze 25 percig tartott. A közélet legmarkánsabb személyiségei voltak jelen, köztük Herbert H. Lehman, Newyork állam kormányzója, Fiorello H. LaGuardia, Newyork polgármestere, J. D. Rockefeller, dr. Cyrus Adler és a társadalmi, politikai tudományos és gazdasági élet sok-sok előkelő képviselője. Gyászbeszédet nem hangzottak el. A vallási gyász-

szertartást Goldensohn és Schulmann rabbik látták el, akik mellett Jonah B. Wise és más vezető rabbik asszisztáltak. Schulmann rabbi a 19. Goldenson rabbi a 23. Zsoltárt recitálta, majd Hiob 29. fejezetének következő mondatát idézte: „Enámim hajtiti la-iver veragljim la-piszeach ani. Av anochi laevjonim veriv 10 jadatí eckerehu” (Szem voltam a vakoknak és láb a bálnaknak. Atyja voltam a szülőködködknek és megvizsgáltam a vitás dolgokat is, amik nem tartoztak rám.) Végül Brahms egyik románcát játszotta egy kvartett, melynek egyik tagja azon a híres Stradivarius-hegedűn játszott, mely Warburg kedvenc hangszere és tulajdona volt. Ezután Warburg fiai és vejei közül George Backer, Erich Warburg, Walter Dengberg és John M. Schiff, valamint unokája ifj. Walter Rotschild, vállukra emelték a koporsót és kivitték a gyászkoszra.

Ezrek sordala várta az uccákon és kísérte utolsó útjára Felix Warburgot. A Schiff familia családi sírhelyén csak a hozzátartozók és az elhunyt közvetlen barátai vettek részt az elhantolásnál.

Lelőtték a „Völkischer Beobachter” egyik szerkesztőjét

Becsület-vagy vérszörnyűség? Nagy főhíborodás Németországban a népszerű újságíró megölése miatt

Be'lin, október 28. A németországi viszonyokra jellemző tragikus eset zajlott le a napokban, amely erősen foglalkoztatja a birodalom lakosságának minden rétegét.

Az eset előzményei a következők: Roland E. Strunk, a Völkischer Beobachter utazó riportere az osztrák-magyar hadsereg egykori tisztje hosszabb indiai utjáról néhány héttel ezelőtt hazatért, hogy a Reichswehr hadgyakorlatain résztvegyen és közvetlen szemlélete és tapasztalatai alapján tudósításokat írjon. Roland Strunk egyébként a kevesek közé tartozott, aki a nemzeti szocialista világszemlélettel nem tudott megbarátkozni és azért is választotta a sajtóbeli munkának azt a részét, amely nem kíván politikai állásfoglalást. Az indiai népeletről írott cikkei miatt sok olyan olvasója

is vette a náci-felhívást, aki előtt elleneszenes volt a lap fennhíjazó, kegyetlen és gőgös nacionalizmusa.

A népszerű újságíró egyben kitűnően értett a hadászathoz. Katonai cikkeit szakszerűségük és tárgyilagosságuk miatt a külföldön is komolyan vették és főleg angol lapok hívatkoztak sokszor eredeti megállapításaira.

A hadgyakorlatok után Roland E. Strunk pár heti szabadságot kért, amit családja körében szeretett volna eltölteni. De alig néhány napi pihenő után családi életére kellemtelen híreket hallott egy Kurschina nevű náciágyvezérel kapcsolatban. Ez az ember, aki adóját Baldur v. Schirachnak, a nemzeti szocialista ifjusági vezérnek, olyan módon avatkozott be az újságíró családi éle-

követelje a Népszövetségtől nemzetközi hadseregnek Palesztinában való küldését és azt, hogy a jelenlegi angol mandátumot megszüntetve, nemzetközi kormányt nevezzenek ki a saarvidéki kormánybizottság mintájára. Ebben a kormányban Nagy-Britannia mellett Franciaország, Olaszország és Németország is résztvenne.

tébe, amit ez nem hagyhatott megtorlatlanul. Az elmúlt szerdán nemzeti szocialista pártbírók elé vitte ügyét, amelynek döntése nélkül párttagok nem vihatnak párbajt egymással.

Igy történt, hogy a kényes családi ügy a párt legintranzigensebb, legembertelenebb tagjainak döntése elé került. Valóságos vérszörnyűség volt ez, amely elrendelte a párbajt és pedig a legsúlyosabb feltételekkel. Ugynevezett „Barrierrduell” követelték a párbajnak azt a módját, amit háború előtt vívtak azok a német hadseregbeli aktív tiszték, akik közül az egyik arcultótté és legazemberezte a másikat. Csak ilyen egészen súlyos inzultusra rendelték el a párbajnak ezt a fajtáját, amelyben az egyik fél feltétlenül holtan maradt a színen.

Csütörtökön hajnalban már lezajlott a párbaj. Az ellenfeleket kilenc méter távolságra helyezték egymással szemben, középre pedig fakorlátot állítottak. Egyik segéd, aki a párbajt vezette, kioktatta a feleket, hogy a párbajozók egymás felé közeledve löjjenek egymásra. Ha a korláthoz közeledtek, közvetlen közelről is tüzelhetnek, mindaddig, amíg valamelyikük holtan el nem terül.

A párbajvezető megadta a jelet és ötig olvasott. Akkor Roland Strunk két lövés által találva, holtan összeesett. A rendőrség, amelyet értesítettek a párbajról, már csak akkor jött a helyszínre, amikor a családja becsületét védő német újságíró halott volt. Kurschinát letartóztatták.

Német törvények szerint, amiket a náci-uralom nem változtatott meg, ezért egytől öt évig terjedő várfogság jár, de Németországban meg vannak győződve, hogy Kurschinának, akinek közeli összeköttetései vannak a mai Németország vezető köreiből, a hajszála sem fog meggörbülni.

Ezerkilencszázharmincyolera is meghosszabbították a párizsi világtállítást. Párizsból jelentik: A nemzetközi kiállítások világszövetsége hozzájárult ahhoz, hogy a párizsi kiállítást 1938. évre meghosszabbítsák.

Lehangolt, étvágytalan emberek igyanak reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez rendbehozza a gyomor és a belek működését s megszabadítja az emésztőcsatornát a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Kérdezze meg orvosát.

Csolnokon szökött Odesszából Romániába két orosz határőr. Constantából jelentik: A Sinoe-tó közelében a tengerparton tegnap orosz jelzésű csónakra találtak a határőrök. A csónakban egy halott és egy súlyosan sebesült orosz határőrökön feküdt. Megállapítást nyert, hogy az odesszai illetőségű katonák meg akartak szökni, de utánuk löttek.

Baldur von Schirach Párizsban, Párizsból jelentik: Baldur von Schirach, a német ifjuság vezetője, a francia fővárosba érkezett három nappal tartózkodásra. Megtekintette a kiállítást, majd résztvett a francia-német társaság bankettjén. Schirach meghívott ezer volt frontarcost, látogassanak el Németországba és tartózkodjanak ott három héti. Mint saját fiaikat fogják nálunk fogadni őket. — mondotta Schirach. Ssapini képviselő, aki a háborúban szemérvilágát veszítette, kijelentette, hogy a meghívást a legbarátabb és legszélyesebb köszönetnyilvánítással elfogadják.

Villasor az őszi napsütésben

*

Cluj, október 28. Ha vannak divatos városrészek, akkor feltétlenül annak nevezhető az Avram Iancu utcából nyíló Görögtemplom ucca. A divatos szó azonban ebben az esetben nem a feltűnőséget, nem a hangosságot jelenti, hanem éppen ellenkezőleg, a disztingvált, halk eleganciát. A csendes, előkelő villanegyedet, amely az őszi nap fényében a sárgás lombok és még mindig zöldelő pázsitok közé emelt villáival, a nyugalom és a csend hangulatát kelti, ezelőtt nem volt alkalmunk látni, mert aránylag kiesik a város forgalmából. A sétáló ember, aki a késő őszi napban akar gyönyörködni, véletlenül téved a messziről integető lombok irányába. Elvezni akarja a jó levegőt anélkül, hogy messzire kellene mennie a város központjától, de ugyanakkor csendet is akar. Így bukkantunk erre az uccára. Így csodálkozunk el azon, hogy még soha nem volt alkalmunk látni ezt az uccát, pedig ragyogóan szép villák sorakoznak egymás mellett, amelyekről ezideig nem volt tudomásunk. Nyilván nem tegnap, nem is tegnapelőtt épültek ezek a házak, de azért tulságosan régen sem, hiszen alig haladunk el 15 ház előtt, máris hatalmas gyümölcsfákkal beültetett területet látunk.

Nagyon különös, hogy a csendet és nyugalmat óhajtó emberek eddig még nem vetettek szemet erre a területre, amely körülölkörül zöld fákkal beültetve kellemes hatást tesz a délelőtti őszi napfényben. És ha a csendesen sétáló ember megfordul, hogy a megtett utra vessen egy két pillantást, csodálkozva látja, hogy milyen rövid utat tett meg és mégis a város, mint valami távoli hegycsúcsról, úgy tárul a szeme elé. Az Unirii térsí templom tornya

éppen 11 órát mutat. Körülötte a házak tetején szinte szemet bántóan terpeszkedik az őszi napsugár. Azok, akik itt laknak élvezik az üdítő hegyi levegőt, kiévezik a csendet, ha mégis kedvük támad, hogy a városba menjenek, összesen öt-hat pernyi utjukba kerül. Más villanegyednek talán éppen az a hátránya rengeteg előnye mellett, hogy tulságosan kiesik a városból. Dolgozó ember meg sem engedheti magának azt a luxust, hogy munkahelyétől távol válassza ki házhelyét. Itt ez nem forog fenn. Az egész ucca aránylag rövid, amellyel hegyen fut végig, egészséges, csendes és néhány perc a központtól. Különösen ez a beépítetlen gyümölcsös lehet kellemes, mert innen esik a legszebb kilátás és ez van legközelebb a hegytető ragyogó levegőjü lombos kertjeihez. Mult nyáron még gyümölcsöt szüreteltek ebben a kertben, jövő nyáron azonban már szebbnél-szebb villák fognak itt sorakozni, mert 29 házhelyre parcellázták fel, amelyekből már eddig elkelt 16 parcella. Valószínű, hogy nem kerülhettek sokba, mert ugy értesülünk, hogy rövid néhány hét alatt egyre-másra fizették ki a parcellák árát. Még van 13 szabad házhely, amely valószínűleg az előbbi 16-hoz hasonlóan hamar el fog kelni. Sajnos az újságíró nem tartozik a házhelyvásárló társadalmi réteghez, de csak egy kíváncsiságból mégis megérdeklődöttük, hogy ha megütnék a főnyereményt, kitől vehetnék meg egy ilyen telket. Valamikor az Astra irodalmi társaság tulajdona volt most azonban Salvan Virgil, a városi mérnöki hivatal mérnöke intézi az üzletet. Telefon: 20-16.

KÖZGAZDASÁG

A román kormány konvertálni fogja a külföldi valutákra szóló állampapírokat

Az utóbbi időben a közép-európai és Balkán-államokon kívül Németország és Olaszország is erőteljes akciókat indítottak az államadósságok terheinek megkönnyítésére. Ezeknek az elhatározásoknak a keresztülvitele csak úgy válik lehetségesé, ha az illető államok ebből tisztázzák azt a kérdést, hogy hitelezők között mily arányban szerepelnek külföldi és mily arányban belföldi állampapírokat. Emiatt a kérdéses államok egymásután rendelték el a külföldi valutákra szóló, de belföldiek tulajdonában levő államkötvények bejelentését, hazahozatalát és lebélyegzését. Ezáltal a külföldi kibocsátású kötvényeknél pontosan elválaszthatóvá váltak az idegen állampolgárságu tulajdonosok a saját állampolgárságuaktól.

Az ilyen bejelentési és lebélyegzési akció céljai pontosan megállapíthatók. A magyar kormány a lebélyegzési kötelezettséget annak érdekében rendelte el, hogy a külföldi valutákra szóló államkötvények konvertálását készíthesse elő, amelyet egyébként nemrégiben meg is kezdett. A csehszlovák pénzügyi kormányzat az idei év elején foganatosította a bejelentési és lebélyegzési kötelezettséget, mely után most az idegen valutákra szóló és aránylag magas kamatozású államkötvények cseh koronára szóló és alacsonyabb kamatozású kötvényekkel való konvertálását határozta el. Ausztria szintén alacsonyabb kamatterhű, sillingre való konvertálás érdekében folytat tárgyalásokat. Németország és Olaszország egyszerűen elrendelte saját állampolgárainak a birtokukban levő külföldi valutára szóló kötvények beszovaltatását, amelyekért belföldi valutára szóló kötvényeket adott cserébe.

Ilyen előzmények után nem keltett különösebb feltűnést a nemzetközi pénzpiacon a román kormány ama elhatározása, hogy a külföldi valutára szóló, de a belföldiek tulajdonát képező renték lebélyegzését írja elő. Az erre vonatkozó rendelet törvény a Hivatalos Lap október 21-i számában jelent

meg és lényegében a következőket tartalmazza:

A román állam és az autonóm monopóliumjáró járadékkötvényei 1938 január elsejétől kezdve nem képezhetik belföldi forgalom tárgyait és utánuk nem fizetnek amortizációt, amennyiben a kötvényeket a következő szövegű bélyegzővel nem látják el: „Fizetendő csak Romániában lebben”.

Ez a rendelkezés a következő járadékkötvényekre vonatkozik: 1922. évi 4 százalékos Renta de Consolidare, 35 millió font sterling összegben;

az ugyancsak 1922. évi 2 és félmillió font sterling összegben kibocsátott 4 százalékos

külföldi államkötvények;

az 1926. évi 6 százalékos olasz konszolidációs kötvény 41 millió olasz lira összegben; a párizsi egyezmény értelmében kibocsátott 4 és 5 százalékos Renta Unificata;

az 1926. évi 5 százalékos államkötvény, amelyet a magánvasutvonalak megváltására bocsátottak ki;

a berlini egyezmény értelmében kibocsátott 4.4 és fél és 5 százalékos Renta Unificata;

a párizsi és londoni egyezmény értelmében kibocsátott 1913. évi 4 és fél százalékos kötvény;

a petróleumvállalatok kártalanítására kibocsátott kötvények;

az 1929. évi 7 százalékos kamatozású Stabilizarea kötvény;

az 1931. évi kibocsátású 7 és fél százalékos Desvoltarea kötvény;

az 1934. évi kibocsátású 4 és fél százalékos CAM konszolidációs Funding-kötvények.

Alapítsuk most meg, hogy mily állam-papírokat terjed ki, illetve mily kötvényekre nem vonatkozik a fentebbi rendelet törvény hatálya:

A bucaresti tőzsdén 29 különböző román államkötvénytípust jegyeznek, amelyek leire szólnak. Ezekből a kötvényekből 28 és félmillió lej névértékű van forgalomban. Ezeket kivül van még néhány millió lej névértékű és ugyancsak leire szóló olaj-lampapír és és kincstári bonk, amelyek a tőzsdére nincsenek bevezetve. Természetesen ezek után a kötvények és kincstári bonk után a kamatokat is leiben fizeti a kincstár. Ezeket a címleteket a lebélyegzést elrendelő rendelet törvény egyáltalában nem érinti, tekintet nélkül arra, hogy a címletek belföldön, vagy külföldön vannak, román, vagy idegen állampolgárok tulajdonában.

Nem vonatkozik a rendelet törvény azokra a bucaresti tőzsdén nem jegyzett állami és városi adósságokra, amelyek külföldi fix kezében vannak, legnagyobbrészt zárólva. Ugyancsak nem terjed ki a hatálya a rendelet törvénynek azokra a kizárólag külföldiek birtokában levő állampapírokat sem, amelyek a legutóbbi adósságrendező egyezmény alapján francia frank kamatozásúakká alakítva át zároltak a külföldi hitelezőknek. Ezek nagyobbrészt öt százaléknál kisebb kamatozásúak.

A rendelet törvény kifejezetten csak a bucaresti tőzsdén is jegyzett 22 féle típusú külföldi valutára szóló állampapírt vonja a bejelentési és lebélyegzési kötelezettség alá. Ezek a papírok részben külföldiek és részben belföldi állampolgárok birtokában vannak és így a román kormány tulajdonképpen e két kategóriájú kötvénytulajdonosok különválasztására rendelte el a lebélyegzési kötelezettséget.

A rendelet törvénnyel a kormány, tőzsdékörök szerint, a következőkre törekszik:

A kifejezetten külföldiek birtokában levő állampapírokat nézve a kormány konvertálási ajánlatot fog tenni oly értelemben, hogy a különféle típusú és kamatozású kötvényeket egységes típusú 4, vagy 4 és fél százalékos kamatozású kötvényekkel cseréli ki. Erre nézve az érdekeit külföldi hitelezőkkel már folyamatban is vannak a tárgyalások, melyek során a román delegáció 50 éves törlesztési határidőt igyekszik elérni.

Ugyancsak tőzsdékörök véleménye szerint a belföldi állampolgárok birtokában levő, külföldi valutákra szóló kötvényeket papírlaire szóló kötvényekkel fogják kicserélni. Az átszámítás hivatalos árfolyamon, valuta-felár nélkül történik. Az új belföldi kötvények amortizációs ideje szintén 50 év lesz,

Gyógy-fürdők metropolisa

3-hetes pausálkura Budapesten

Vizummentes beutazás Magyarországra 50%-os kedvezmény a MÁV vonalain. Gyógyszállodalak lakás, teljes ellátás, illetékek, kiszolgálás, adók, fürdő, orvosi felügyelet, körjáratok és további árengedmények. Lejben fizethetők az

„Europa”

Román Nemzeti Utazási és Idegenforgalmi Vállalat összes irodájában.

CLUJON „EUROPA”-ECONOMIA, Piața Unirii 23.

kamatozásuk pedig előreláthatólag 5 százalékos.

Amennyiben ezt a programot a kormány valóra is tudja váltani, az államháztartás a következő könnyítésekhez jutna:

Jelenleg évi 3 és félmillió lejre rug évente a kincstár által az államadósságok után fizetendő kamatter. A konvertálás végrehajtása esetén ez a kiadás évente félmillió lejlel csökken.

A 3 és félmillió összegből az idei költségvetési évben 2200 millió lej külföldi devizákban kellett az államkincstárnak kifizetnie. A konvertálás esetén a devizákban fizetendő kamatter a felére csökken.

Jellemző egyébként, hogy a bucaresti tőzsdé a rendelet törvényt a legnagyobb higgadsággal fogadta és azok a kötvények is, amelyekre a bejelentési és lebélyegzési kötelezettség kiterjed, kisebb kilengések után nagyjából megtartották árfolyamukat. A tőzsdé tehát a kormány által tervezett konvertálási akciót nem tartja kedvezőtlennek a kötvénybirtokosok szempontjából, mert meg van győződve arról, hogy a mai időben az államnak feltétlenül szüksége van a bizalomra, amelyet polgárai az államkötvényekkel szemben a jövőben is meg kell őrizzenek.

Camera de Comerț și de Industrie, Cluj

No. 2764-1937.

Convocare

Consiliul de Administrație al Camerei de Comerț și de Industrie din Cluj, în completul său va ținea ședința ordinară în ziua de

5 Noemvrie (Vineri) orele 17 (5 d. m.)

în sala de ședințe a palatului Camerei (Calea Mareșal Foch No. 51, etaj II), cu următoarea

ORDINEA DE ZI:

- I. Deschiderea ședinței.
- Verificarea procesului verbal al ședinței din 23 Iunie 1937.
- Raportul Comitetului.
- Obștegativitatea micilor industriași și comercianți de-a ține registre.
- Aplicarea timbrului de aviație la valoarea brută a facturilor.
- Comerțul porumbului, certificatele de analiză.
- Rectificări de buget.
- Orarul de deschidere a bodegilor și controlul. (Propunerea Dlui Desideriu Sallak).
- Eventuale propuneri și interpretări.
- Conform art. 106 al Legii Consiliului Superior Economic și organizarea Camerelor profesionale, Consiliul nu poate delibera decât cu majoritatea absolută a membrilor ce-l compun.

Dacă nu se întrunește numărul de membri, ședința va avea loc la a doua dată, în ziua de 6 Noemvrie (Sâmbătă) 1937 orele 10 a. m. în același loc și aceeași ordine de zi. În acest caz ședința se va putea ține chiar cu ¼ din membri Consiliului.

Conform art. 107 din Legea Camerelor, membrii care nu vor participa la 3 ședințe consecutive, nemotivat, vor fi considerați demisionați și Consiliul va declara locul vacant.

Cluj, la 21 Octomvrie 1937.

Președinte:
Dr. Partenie Dan

Primsecretar:
Dr. Ioan Muică

Százezer ember 15 éves évfőre

Muss...
szerz...
met...
követ...

Róma, október 28. (Uj Kelet) 100.000 ember, a fasiszta minden részéből összesen 100.000 ember, a fasiszta 15-ik évfőrdője alkalmá 2000 harsona jelzte a D. tömeg üdviválása közepé eljénre, Starace, a fasiszta felszólította a tömeget. Mire dörgő hangú eljénre ezután közölte, hogy a pá jelenleg 10.813.106 tagot és még 6 millió tehető ba

Musso

Mussolini a jelentés véte beszédet intézte a megjele

— Fekete ingesek! Ezek a fasiszta falanxok, miután a kommunizmust és vételeket vonultak, hogy megdöntésük végett, amelyek a demokráciát, a parlamentáriszmust elvetem korlatában nem feleltek kívánalmainak, 1922 október 28-án a fasiszta-forradalom rendszerré vált. A rezsim olasz néppel. Büszkén állították ki az idősokban na ottunk meg, amelyek

Kis József kártérít

A „zsidó szolidaritás"

Budapest, október 28. Közvéleményben érdekelt kártérítési per, amelynek kővő gyermekei indították, az Uj Magyarországon.

Milotay az Uj Magyarországon arról, hogy mi az irodalmi destruktív alátámasztás — az irodalmi destruktív kívánta bemutatni. Molnár Ferenc, Bródy József művét választotta Timár Lizájából és Debrecenből, amelyek annakideig nem és színvonalú sikert arattak, melynyeket Molnár Ferencből is ismertettük „irodalmi produkció"

József két költeményét kinérel és az Odesszából bekört azt írja, hogy a forradalmi szelleme József e két versében. A költő gyermekei s

Százezer ember vett részt a „Marcia su Roma” 15 éves évfordulójának római ünnepségén

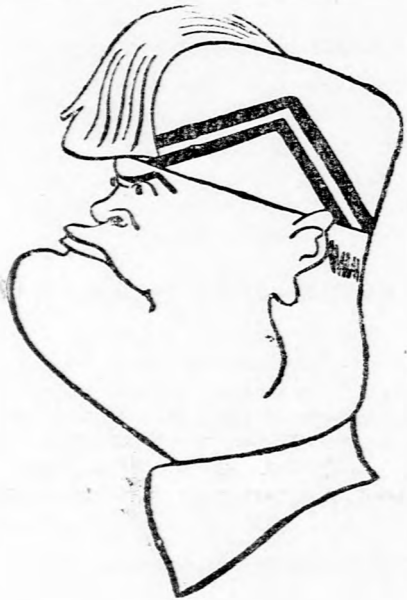
Mussolini beszédében a békeszerződések revízióját és a német gyarmatok visszaadását követelte

A Duce bégető juhoknak aposztrófiálta a nagy nyugati „korrupt” demokráciákat

Róma, október 28. (Rador). Több mint 100.000 ember, a fasiszta pártnak az ország minden részéből összesereglett vezetői, sorakoztak fel ma a Főúton a Marcia su Roma 15-ik évfordulója alkalmából. Fél 12 órakor 2000 harsona jelezte a Duce érkezését, aki a tömeg üdvözlésére közepette ment fel a díszemélynyre, Starace, a fasiszta párt főtitkára felszólította a tömeget Mussolini üdvözlésére, mire dörgő hangú éjzenés hallatszott. Starace ezután közölte, hogy a párt és függő szervei jelenleg 10.813.106 tagot számlálnak. Ehhez még 6 millió a tehető balilla járul.

Mussolini beszédét mond

Mussolini a jelentés vétele után a következő beszédet intézte a megjelentekhez:

— Fekete ingesek! Ezelőtt 15 évvel a fasiszta falanxok, miután megsemmisítették a kommunizmust és vérüket ontva Róma ellen vonultak, hogy megdöntsék azon politikai osztályokat, amelyek a demokráta és liberális parlamentarizmus elvetemült és korrupt gyakorlatában nem feleltek meg már az idők kívánalmainak, 1922 október 8-án kezdetét vette a fasiszta-forradalom, amely 15 év alatt rendszerré vált. A rezsim ma egyet jelent az olasz néppel. Bizskén állhatjuk, hogy ezen történelmi időszakban nagy dolgokat valósítottunk meg, amelyek egy magasztos célt

szolgálták: a római birodalom helyreállítását (tetszénnyilvánítások).

Ünnepük a német kiküldötteket
A Duce ezután felsorolta az ünnepségen résztvevő német kiküldöttek neveit, akiket a tömeg lelkesen ünnepelt. Jelenlétiünk körünkben, — mondotta Mussolini, — a felejthetetlen müncheni és berlini napok után a két rendszer közti egyre mélyebb való szolidaritást juttatja kifejezésre és egyúttal bizonyítja a két nép közti mind realisabb barátságának. Vezetők vagytok és tudotok kell, mit jelent a rangsor. A rangsor eseményei a kötelességet, áldozatkészséget, feltétlen érdektelenséget kell, hogy legyenek. A vezetőnek le kell szállnia a nép körébe és fillet a nép szívébe téve annak szükségleteit kell megállapítania. Olaszországban a töke az állam „alárendeltje”.

„Béke!”

— Bajtársak! Milyen jel alatt akarjátok, hogy megkezdjük a fasiszta időszakítás 16-ik évét? A jel adva van, egyetlen szóban, béke! Ezt a szót használták és ezzel a szóval vissza-étek az ugynevezett reakcionárius demokráciák bégető juhjai. De amikor ez a szó a mi ajkainkon hangzik el, olyan férfiaké, akik harcoltak és készek harcolni, megfelelő jelentésű és emberi jelentőségűek. De hogy a béke tartós és termékeny lehessen, szükséges, hogy a bolszevizmus kiküszöböltesse Európából.

Szükséges, hogy a békeszerződések bizonyos nevelés és abszurd kikötései revízió alá vészenek.

Szükség van rá, hogy egy nagy nép, mint a német, ismét elnyerje az őt megillető helyet, ami az ővé volt az afrikai nap alatt. Szükséges végül, hogy Olaszországot békében hagyják, mert saját véreivel teremtettem meg a birodalmát anélkül, hogy egy négyzetmétert is elvett volna más birodalmából! (Lásd Abszurdumok!)

— Bajtársak! Emelejték fel zászlóikat a római nap dícsőítésére, a zászlókat, amelyek ezen évszázad, a fasiszta századának lobogói!

Mussolini beszédét több percen át tartó ünneplés fogadta. Azután kétezer tönbtűz az ifjúság himnuszát adta elő. A Giovinezza dalaikra repülők jelentek meg a Főúton felett. Végül a német delegáció elvonulásának tiszteletére eljátszották a nemzeti szocialista indulót.

Kis József, a költő gyermekei kártérítési pert indítottak egy cikk miatt

A „zsidó szolidaritás forradalmi szelleme” szóval meg a költő verseiben?

Budapest, október 28. Az egész magyar közvéleményben érdeklődést keltett az a kártérítési per, amelyet Kis József, a költő gyermekei indítottak Milotay István, az Uj Magyarország főszerkesztője ellen.

Milotay az Uj Magyarország-ban cikket irt arról, hogy mi az irodalmi destrukció és fejtegetései alátámasztásául — mint írta — az irodalmi destrukció néhány őst kívánta bemutatni. Szemléltető például Molnár Ferenc, Bródy Sándor és Kis József művét választotta ki. Bródy Sándor Timár Lizájából és Dada című színművéből, amelyek annakidején komoly irodalmi és színpadi sikert arattak, között szemelvényeket. Molnár Ferenc Vörös malom-jából is ismertett egy jelenetet. Az „irodalmi produkció” bemutatóját Kis József két költeményével, a Knyáz Potemkin-nel és az Odesszával fejezte be s többek közt azt írja, hogy „a zsidó szolidaritás forradalmi szelleme” szóval meg Kis József e két versében.

A költő gyermekei sértőnek találták az

irodalmi értékelésnek ezt a módját, annál is inkább, mert az Odessa című költeményt megcsonkítva közölték és ezért dr. Sebestyén Ernő utján kártérítési pert indítottak Milotay István ellen.

A keresetben előadják, hogy Milotay néhai apjuk költeményeit közzétette anélkül, hogy tőlük, mint Kis József gyermekeiktől és törvényes örököseiktől, tehát a versek szerzői jogának tulajdonosaitól engedélyt kért, vagy kapott volna. Ezzel a cselekedetével szerintük Milotay szerzői jogbitorlást követett el, ennélfogva vagyoni és nemvagyoni kártérítésre kötelezhető.

A költő gyermekei a két vers közzétételéért 600 pengő honorárium megfizetését kérik. Arra hivatkoznak, hogy Kis József utolsó versei Az Est ünnepi számaiban jelentek meg s Az Est minden egyes vers közlési jogáért 300 pengőnek megfelelő honoráriumot fizetett a költőnek, tehát az Uj Magyarország is ennyi köteles fizetni.

Nemvagyoni és erkölcsi kár címén to-

SEM MANTOZIHAT EGY HAZIARTÁSOT SEM

ARAGAZ

vábbi 4000 pengő megfizetésére kéri kötelezni Milotay Istvánt.

Arra hivatkoznak, hogy a nemvagyoni kár összegének megállapításánál figyelembe veendő, hogy Milotay István a versek elé és a versek után édesapjukat megbélyegző, lealacsonyító magyarázatot irt, amelyekkel a verseket eredeti értelmükből kiforgatta.

— Figyelembe veendő az is, — hangoztatják a költő gyermekei — hogy apánk nevét Milotay István céltatosan egy „s”-sel írja, holott családnevünk jogszerűen két „s”-sel irandó. Családunk ugyanis még II. József császár idejében a szinmagyar Mezőcsát községben lakott, ekkor kapta törvényesen a nevét s már dédapánk is két „s”-sel írta nevét. Apánk születési anyakönyvi kivonata is szabályszerűen így van kiállítva. Diszpolgári oklevelét, továbbá a Ferenc József-rend középkeresztjét adományozó oklevélén, ebben az I. Ferenc József sajtóközli aláírásával ellátott okiratban is ezen a helyes és törvényes néven, vagyis mint Kis József és nem, mint Milotay írta: Kis József szerepel.

— Tekintetbe veendő végül az is, hogy az Odessa című verset a lap, illetve Mi-

lotay megcsonkítva közölte és ezzel eredeti értelmét megváltoztatta. Mindezek alapján nemvagyoni, erkölcsi kárunkat 4000 pengőben számítjuk fel. Kérjük a szerzői jogbitorlás fennforgását megállapítani és Milotayt összesen 4600 pengő megfizetésére kötelezni.

A pert Kiss József három gyermeke: Kiss Jenő Sándor író, Kiss Géza magántisztviselő és Bauer Gyula tábormegvezető neje, született Kiss Erzsébet indította meg.

A nem mindennapos kártérítési perben Balogh Árpád törvényszéki bíró tűzött ki tárgyalást, amelyen azonban csak a felperesek jogi képviselője jelent meg. Milotay nem. Mint a bíró közölte, a tárgyalást nem lehet megtartani, mert a keresetet nem kézbesítették ki. A vétív ugyanis azzal a megjegyzéssel jött vissza, hogy a keresetet az Uj Magyarország szerkesztőségében nem kézbesítették ki és a szerkesztőségben Milotay lakcímét nem sikerült meg tudni.

A törvényszék ezután a perfelvételi tárgyalásra új határmeghatározást tett ki s elrendelte a keresetnek az alperes részére való újbóli kikézését.

A náci kezüket mossák a danzigi pogromért

A danzigi zsidók jogfosztásának bevezetéséről szolgált a szombati pogrom

Danzig, október 28. A danzigi és a birodalmi német sajtó nyilatkozatát közöl Forster danzigi náci vezető, aki indirekt uton megjelöli a szombati pogrom tulajdonképeni célját. Forster nyilatkozatából arra lehet következtetni, hogy a szombaton történt zsidó-ellenes kilengések antiszemita törvényhozás előkészítését célozták. A pogromnak nyilvánvaló célja a danzigi zsidóknak jogaitól való megfosztása. Most már csak az a kérdés, hogy milyen magatartást fog tanusítani a Népszövetség ezzel a kísérlettel szemben.

Forster ugyanakkor elítéli a pogromot és bejelenti a bírósóknak a megbüntetését, miután az ilyen kilengések „nem alkalmasak a zsidókészség megoldására.”

A hivatalos német távirati iroda közli a danzigi nemzeti szocialista párt nyilatkozatát, mely szerint a Danzigban lévő háromszáz zsidó üzlet közül „csak” husznak zúzták be a kirakatait. A párt ugyanakkor kijelenti, hogy nem vállal azonosságot a kilengésekkel és azokat helyteleníti.

A Havas danzigi tudósítója ezzel szemben megállapítja, hogy a pogromisták a nemzeti szocialista párttagok és a hitlerista ifjúság sorából kerültek ki.

Varsóban cáfolják a DMB-nek azon híradását, hogy csak husz zsidó üzletet romboltak össze Danzigban és rámutatnak arra, hogy egyedül husz lengyel illetőségű zsidó kereskedő emelt panaszt a lengyel kormánynál üzle-

tek összerombolásáért. A megsebesített egységek közül 30 lengyel állampolgár. A danzigi lengyel zsidóknak egy küldöttsége felkereste a lengyel állambiztost, aki védelmet ígért a zsidóknak.

A londoni Times jelentése szerint „szervezett orgia” volt Danzigban. A Daily Telegraph megállapítja, hogy a hatvan letartóztatott rendbontó szervezett náci, akik valószínűleg amnesztiában fognak részesülni.

Szabó Imre legújabb munkája

Erdély zsidói I. rész

Talmudisták — Chaszidok — Cionisták

Cluj zsidói a város kultúrájában.

Minden zsidó családnál nélkülözhetetlen!

Héber szótárak

Mannheim—Grosz: Héber-magyar szótár
az első modern teljes héber-magyar szótár rövid nyelvtannal, 628 oldal, kb. 20.000 címszóval díszes kötésben 300 lej, fűzve 200 lej.

Mannheim: Magyar-héber szótár
modern magyar-ujhéber szótár, 300 oldal, 15.000 szó 120 lej. Kapható az

Uj Kelet kiadóhivatalában
Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Herzl évkönyv

Theodor Herzl Jahrbuch. Dr. Heinrich Glanz, Wien kiadása

Tulo Nussenblatt, az ismert Herzl-történész, Herzl-évkönyvet szerkesztett. Az a feladata, hogy fényt derítsen a cionista szervezet megalapítójának életére és működésére.

A könyv a szerkesztő előszavával és egy tanulmányával indul. Az előszóból megtudjuk, hogy az évkönyvnek folytatása lesz. Der-vorlegende Band stellt nur den Anfang... dar, — arja. Megtudjuk továbbá, hogy a szerkesztő mindenekelőtt a Herzl írásait akarja Herzl jellemzői. Ehhez képest a kötet javarészt Herzl ifjúkori naplója, néhány ismeretlen, vagy feledésbe ment cikke és főképpen a levelei teszik ki.

Nussenblatt Herzls Weg című tanulmánya a Judenstaat keletkezésének idejéből közöl ismeretlen részleteket. A döntő napokban főképpen Arthur Schnitzlerrel levelezett Herzl; előtte tárta ki a lelkét. A barátsága Nordaual később alakult ki. A tanulmány legérdekesebb részlete Herzl apjának, Jakob Herzlnek, fiához intézett 1895 októberéből származó levele, amely kivételesen okos és művelt férfire vall. A cionista közvélemény eddig főképpen a Herzl anyját ünnepelte. E levél és Nussenblattnak néhány más adata diszkrét bizonyítják Jakob Herzl számára is a cionizmus történetében.

Herzl ifjúkori naplójából, amely 1882-től 1887-ig terjed, mintegy kétharmad részét közli az évkönyv. Ennek a naplónak különös története van. Az öngyilkos Hans Herzl hagyatékában találták és a Hans végrendelete az eladását írta elő; valamilyen becsületbeli tartozását akarta az árából kiegyenlíteni. Hivatalos cionista körök nem mutattak érdeklődést a napló iránt. Végre is Za'man Reisen vá-sárolta meg a JWÖ, a vilnai Jüdisches Wissenschaftliches Institut részére. Főképpen a diák Herzl olvasmányainak kivonata és bírá-lata, de akad benne személyes természetű közlés is. A Herzl ifjúkori szerelmei suhannak keresztül rajta.

Herzl levelei közül különös érdeklődésre tarthat számot az a csoport, amelyet Martin Buberhez intézett és amelyben a későbbi ifju-sági apostol ismételt és erősen „kikap”. Trachten Sie in die Bewegung zurückzufinden — írja neki 1903 május 28-án Herzl, aki te-kinntel a Nordau-Achad Haam vitára, amely az Altneuland körül keletkezett és amelyben Buberék (Buber, Feiwel és Weiz-mann) Acham Haam mellé állottak, megta-gadta a közreműködését a „demokrata frak-ció” folyóiratában. De van ebben a levélben erősebb kitétel is. Például a zárószó: Mit dem Wunsche, dass es wieder hell in Euerm Sinne werde und dass Ihr die schweren Fehler, die Ihr namentlich gegen Nordau begangen habt, einseht und auch tätig bereut, bin ich mit Ziongruss...

Patai József Herzl néhány Ágai Adolffhoz intézett levelét közli. A megszólítás követke-zetesen magyaryelvű bennük: Szeretett mes-ter uram! vagy Kedves mester uram! A leve-lekből kitűnik, hogy Hezl tudott magyarul és Mokány Berci meg Utó Pista és az Ágai többi

figurája a kedves ismerősei közé tartoztak. A Patai bevezetése nem ad a magyar kultúrától idegen olvasó számára világos képet Ágai je-lentőségéről.

Az Évkönyv második része a Herzl előtti cionizmus, a Frühzionismus történetéhez hord össze adatokat. Két cikket emelek ki belőle: Ehrenpreis „Vor Herzl und mit Herzl” című tanulmányát, mely többek között az 1893-ban tartott bécsi cionista konferencia jegyzőköny-vét ismerteti és Davidsohn cikkét a Hatikva keletkezéséről.

A harmadik rész az első cionista kongresz-szus történetével foglalkozik, közli a delegá-tusainak autentikus jegyzékét és a karlsbadi

előkészítő tárgyalások jegyzőkönyvét.

A negyedik rész mellátásokból és a kortár-sak emlékezéseiből tevődik össze. A legérde-kebb közül Achad Haamnak levele. Klatz-kinhoz intézte és 1910 májusában kelt. Klatz-kin egy Herzl évkönyvet szándékozott akkor-i-ban kiadni és cikket kért Achad Haamtól is. Achad Haam nem teljesítette a kérést és leve-lében megkérte, hogy miért. Ez a cionista filozófus többet várt a halott Herzltől, mint amennyit az élő képes volt alkotni. Azt re-mélte, hogy rövidesen aggada, nemzeti épöz-válík az élettől ténétéből, amely erősíteni fogja a nemzeti eszmét. Viszont a folytonos fog-lalkozás a hus és vérből való Herzl-lel késlelteti ezt a folyamatot, összekuszálja a kelet-kezében lévő mythos szálait.

Ezt a Klatzkinhoz intézett intést nézetem szerint Tulo Nussenblatt is megszívelhet-te volna. Néha a jóból is megárt a sok! (t. i.)

SPORT

Egyre fejlődik Palesztina uszósportja

Mi ujság a zsidó sportvilágban?

Tel-Aviv, október 28. (Az Uj Kelet tud.) A hajfai Makkabi uszó- és vízpológárdája a közelmúltban Egyiptomba rándult, ahol uszóversenyen és vízpolótornán vett részt. Az alexandriai veseyen igen nagyszámu nézősereg vett részt olyan előkelő vendégekkel az élén, mint Faruk király, Omar her-cég, Alexandria kormányzója és helyettes-kormányzója. A sportesemény kimagasló száma a vízpolómérkőzés volt. A hajfai Makkabi Egyiptom bajnoksapatával, a Nautique Hélenique Club együttesével játszott. A vízbeugró zsidó vízpolózókat a közönség kitörő örömmel üdvözölte. Majd az ellen-félnek jutott ki az üdvözlésből és kezdetét vette a játék. Kezdet után a Makkabi csa-pata heves támadásokat vezet ellenfele ka-puja ellen. Már a játék elején a támadásokat siker koronázza, amennyiben Rosenblatt, mi-után ötletesen használta ki a Vágó és Flesch által kidolgozott helyzetet, megszerezte a vezető gólt. A félidő befejezése előtt Vágó a Makkabi második gólját dobta az ellenfél kapujába.

A második félidőben a közönség lelkes buzdítása kíséri a hazai csapatot. A hajfai zsidó csapat védelme azonban, de különösen Bigger kapus kitünően áll ellent a nagy ostromnak, amely végül is alább hagy és a Makkabi újra támadásba lendül. Előbb Flesch, majd Rosenblatt érnek el újabb gólt és így a Makkabi csapata 4:0 arányban győzte le ellenfelét. A mérkőzés befejezése után újra kitüntető melegséggel üdvözölte a közönség a győztes csapatot.

Az ugyanezen alkalomból rendezett uszó-versenyen is kitünően szerepelt a Makkabi gárdája. Az Omar herceg által kitűzött kupát a Makkabi nyerte el.

A hajfai Makkabi vízisport gárdája Alex-andriából továbbutazott Kairóba, ahol résztvesznek Egyiptom bajnoki versenyén. Közben Port Saidban mérkőzött a Makkabi, ahol a város válogatottja ellen 9:2 arányban győzött.

A hajfai Makkabi egyébként nemrég vízisportnapélyt rendezett, amelyen a zsidó ifjuság igen szép számban vett részt. A versenyen résztvett az angol rendőrség uszó-gárdája is, valamint a telavivi Makkabi ne-hány versenyzője. Az 50 méteres uszásban Tinsmetet a telavivi Makkabi bajnokuszoja 27.6 mp idővel új rekordot állított fel. A versenyszámban résztvevő többi uszók is azonban mind harminc másodpercen belül usztak.

Vízpolóban a hajfai Makkabi 8:2 arányban győzte le a palesztinai rendőrség válogatott csapatát. A győzelem értékét növelte, hogy a rendőrválogatott csak nemrég nyerte meg a katonai alakulatok vízpolótornáját.

A Palesztinai Makkabi Szövetség kelő komolysággal készül a jövő évi telavivi Mak-kabiadára. Szeptember 24-én atlétikai próbaválogatóversenyt rendeztek, amelyen a makkabista sportolók figyelemreméltó ered-ményeket értek el. Október végén lesz az ökölvívás válogatóversenye.

A prágai Haggibor kintinó díszkoszodó-bja, Freund atlétikai verseny keretében 46 méteres dobással lett első.

A pár nappal ezelőtt Bécsben lejátszott Ausztria-Lengyelország válogatott labda-rugómérkőzésen két zsidó labdarugó tűnt ki: Lettország csapatából a jobbösszekötő Westermann, Ausztriából a balösszekötő Jeru-salem.

Bécsben, uszóverseny keretében Hédy Wertheimer asszony, a bécsi Hakoah ver-senyzője, a 100 méteres mellúszásban új osztrák rekordot állított fel 1:26.4 mp idő-vel. A bécsi Hakoah versenyzője a 200 mé-teren is rekordidőt uszott 3:12.8 mp-vel.

A bűnni Makkabi országos atlétikai ver-senyén résztvett König, a bécsi Hakoah at-létája is, aki a 400 méteres síkfutásban 49.8 mp idővel lett első. Kaiser (Hakoah, Bécs) a 800 méteres síkfutásban 2:02.4 mp idővel nyerte a versenyt.

Csehszlovákia válogatottja Londonban. Londonból jelentik: Az angol labdarugó sző-vetség, mint ismeretes, az idén Csehszlová-kia csapatát hívta meg Londonba. Most megállapították „az év mérkőzésének” rész-leit is. A meccs a Tottenham pályán lesz december elsején. A belga Langenus vezeti a játékot. A jegyelővétel máris megkezdő-dött és jellemző az angol felfogásra: annak ellenére, hogy a csehszlovák válogatott 3:2-es vereséget szenvedett a magyaroktól, akiket a múlt évben legyőzött az angol csa-pat, az érdeklődés igen nagy.

Svájc-Olaszország válogatott mérkőzés lesz vasárnap Genfben. A mérkőzést az Európa Kupáért játsszák.

Ha az arcszine fakó, szürkésárga, és tekintete hágyadt, ha hangulata nyomott és nehéz álmok gyötrik, ha a bél tulságos rotha-dási folyamatai, gyomorfájás és epepangás kínozzák, olyankor tanácsos néhány napon át reggel felkeléskor egy-egy pohár természetes „Ferenc József keserűvizet innia. Kérdezze meg orvosát.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Péntek fél 9: 3:1 a szerelem javára. Szombat d. u. 5: Szibill. (Olcsó helyárakkal.) este 9: 3:1 a szerelem javára. Vasárnap d. u. A bor. (Olcsó helyárakkal.) d. u. 6: 3:1 a szerelem javára. este 9: 3:1 a szerelem javára. Hétfőn és a következő napokon: 3:1 a sze-relem javára.

A ROMÁN OPERA MŰSORA:

Péntek, október 29: Eladott menyasszony. Vasárnap, október 31 (matiné): Vigözvegy. Hétfő, november 1: Fidelio.

SELECT MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtök, péntek, szombat és vasárnap: Hetedik menyország. Simone Simon köz-kedvelt művésznő legújabb, könnyekig megható filmje. A többi szerepekben: James Stewart és Jan Hersholt.

URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Péntek, szombat és vasárnap: Asszony a viharban. Érdekes tartalmu film a petróleum felfedezéséről, főszere-pekben: Irene Dunne, Gary Cooper, De-rothy Lamour.

CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtök, péntek, szombat és vasárnap: Emberek a rács mögött. Izgalmas film, a San Quentin-i fegyház fegyenceinek lázadásáról. Főszerepekben Ann Sheri-dan, Pat O'Brien, Humprey Bogart. Csütörtök, október 28.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőn: A kínai negyed titka. A kínai ne-gyedek misztikus légköre egy izgalmas bűnügyi történettel átszőve. Egy nagy-szerű élményt jelent mindenkinek! Fő-szerepekben: Tarzan a csodakutya. Előtte Fox journal. Előadások kezdete: 3.20, 6.20, 7.45 és 9.20 órakor.

MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

Szerdán, csütörtökön, péntek, szombaton és vasárnap 3, 6 és 9 órakor: Két világ-szenzáció! I. Rosemarie. Operett. Fősz.: Herta Worrel, Hans Stüwe, Hans A. V. Schletton. II. A halál bosszúja. Az évad legizgalmasabb filmslágeré. Fősz.: Boris Karloff és Ricardo Cortez. III. Journal.

APRÓ HIRDETÉSEK

Tisztviselő keres lakást teljes ellátás-sal. Cim a kiadóban.

Válogatott gesztenye, bányai szilva, aszalt gomba, dió Rooznál, Tautii de sus, Via Bais-Mare.

Másfélmillió tőkével komoly üzletben tár-sulna rentabilis vállalathoz, eseteg teljesen átvenné. Ajánlatokat dupla borítékban Taub Hirilapiroda Carei továbbít.

Tisztviselő lakótársnót keres külön-bejáratu butorozott fürdőszobás lakáshoz. Cim a kiadóban.

Elvesztett szombaton délután a Str Băi-Sétater utvonalon egy pénztárca fontos íga-zoló iratokkal. Megtaláló kéri jutalom ellenében leadni a Textil-Comert áruházban, Calea Regele Ferdinand 14. (Benn az ud-varban.)

Fehőmeművarrást és minden iparművészeti munkát vállalok mérsékelt díjazás mellett. Hához is megyek. Róth Mária Cluj Calea Marechal Foch 48.

Tanulóéányt sürgősen keresünk. Jelentkez-ni Str. Memorandului 1 első emelet, kalap-szalon, Silvia Muntean.

Levelezésben és könyvelésben 2-3 évi gya-korlattal rendelkező fiatal tisztviselő egy er-délyi nagyobb vállalathoz azonnali belépésre kerestetik. A román-német nyelvek teljes ismerete megkívánatik. Részletes ajánlatok, fizetési igényekkel, referenciákkal és fényképpel ezen lap kiadóhivatalába intézendők.

SIDY THAL és ADOLF TEFFNER

november hónapban ismét szerepelni fognak az erdélyi zsidó közönség előtt, amely már annyira szívvel zárta őket. A társulat rendezője a világhírű

Jacob Sternberg

akinek neve garancia az előadások magas művészi színvonalára.

Az előadásra kerülő darabok zenéjét az ismert komponista: **MAX HALM** szerezte.

A társulat 60 tagból, a zenekar 15 tagból áll. A turné során a tagokat és a felszerelést három külön vagon szállítja.

A turné műsorszámait:

A KINCIS

Solem Alechem után átdogozta és színre alkalmazta Jacob Sternberg. Zenéjét: Max Halm.

Színház lángokban

Hatalmas aktuális szatirikus revü. Szövegét írta és rendezte: Jakob Sternberg. Zenéjét szerezte Max Halm.

A turné programja:

November 1. Gheorgheni.	12. Szünet.
" 2. Reghin.	" 13-14. Timisoara.
" 3. és 4. Targumures.	" 15-16. Arad.
" 5. Szünet.	" 17-18. Brasov.
" 6. Cluj	" Sibiu.
" 7. Cluj D. u. és esti előadás,	" 20. Alba-Iulia.
" 8. Szünet.	" Deva.
" 9. Satumare.	" Dej.
" 10-11. Oradea.	" 25-26. Sighet.

HIR

Oradeai szerkesztőség
Lunk címe: Schön Dezs
Telefon 507.

— Időpignózis: Csöl-rus ég, derülő irányzata-nyelhe keleti szél, válto-medves, ködös idő. Ma 12 fokot mértek.

— Végsőfokon is elu-ton állampolgársági ke-jelentik: Hezt Márton határozat ellen amely állampolgárságát a sem-gyalta és elutasította.

— Székőár pusztított lett egy falut. Damaszk-maszkus mellett lévő vonult át. Az első jelen-ber tünt el. A házak emeltek ki. Bagdad és D-országon megszakaadt.

— Lemondott a lemb-Varsóból jelentik: A ez-to-a benyújtotta lemond-megnyitása alkalmával-miatt.

— A forró égőv bete-napszúrásnál, behuruztá-mint olyan gyomor- és-malária kíséretében lép-m„Ferenc József” keserű-batást fejt ki. Kérdezze.

— Lényegesen leszállí-Rapid pótygyekek áfát. A CFR intézkedett hogy-dettel új díjszabást veze-mati és Rapid-pótygyekek-nyegesen alacsonyabb-gyóvsronati supllment á-1100 km. távolságra. I II III osztályokra, ságra 70-30 a II III o-km. távolságra 100-40-301-400 km. távolságr-ostályokra, 400 km. fel-130-60 lej a I II III pótygyekek kívül a Ra-kekek 30-20-10 lejbe-ostályokra bármilyen-szó. A pótygyekekől eng-semmilyen címen. Bev-gyorsronati tikek jegyve

LITERIA 15
4 OPERAIME
SERIAL NO 6568

MIKSA

XI sorsj-
osztály. H
NOVEMBE

ÁLLAN Sorsjái

HIREK

Oradeai szerkesztőségünk és kiadóhivatalunk címe: Schön Dezső, Str. Millerand 4. Telefon 507.

Időpognozsis: Csökkenő légnyomás, borús ég, derülő irányzattal a délután folyamán, enyhe keleti szél, változatlan hőmérséklet, nedves, ködös idő. Ma délből a fővárosban 12 fokot mértek.

Végsőfokon is elutasították Hertz Márton állampolgársági keresetét. Bucarestből jelentik: Hertz Márton felfolyomását azon határozat ellen amely hamisan nyilatkozta állampolgárságát a semmitörvényesek tegnap tárgyalta és elutasította.

Szókóár pusztított el Damaszkusz mellett egy falut. Damaszkuszról jelentik: A Damaszkusz mellett lévő Dmejr falun szókóár vonult át. Az első jelentések szerint 100 ember tünt el. A házak romjai alól 18 hullát emeltek ki. Bagdad és Damaszkusz között az országút mentén megszakadt a közlekedés.

Lemondott a lengbergi egyetem rektora. Varsóból jelentik: A lengbergi egyetem rektora benyújtotta lemondását az új iskolaév megnyitása alkalmával történt incidensek miatt.

A forró égő betegségeinél, különösen napzsúrásnál, béluhurtnál és vérhasnál, valamint olyan gyomor- és májbajoknál, amelyek malária kíséretében lépnek fel, a természetes „Ferenc József” keserűvizs szerfelett értékes hatást fejt ki. Kérdezze meg orvosát.

Lényegesen leszállítják a gyorsvonat és Rapid pótljegyek árát. Bucarestből jelentik: A CFR intézkedett hogy 1938 január 1-éi kezdettel új díjszabást vezessenek be a gyorsvonati és Rapid-pótljegyeknél. Az új tárféle lényegesen alacsonyabb lesz az eddiginél. A gyorsvonati suplimen ár a következő lesz: I. 100 km. távolságra 60-40-20 lej az I. II. III. osztályokra, 101-200 km. távolságra 70-30 a I. II. III. osztályokra, 201-300 km. távolságra 100-40 a I. II. III. osztályokra, 301-400 km. távolságra 120-50 a I. II. III. osztályokra, 400 km. feletti távolságra 190-130-60 lej a I. II. III. osztályokra. Ezen pótljegyeken kívül a Rapid vonatokon a tikketek 30-20-10 lejbe kerülnek I. II. III. osztályokra bármilyen távolságokról legyen szó. A pótljegyekből engedményt nem adnak semmilyen címen. Bevezetik a kombinált gyorsvonati tikket jegyrendszert is.

A Lumea Româneasca folytatja vádiratát Stelian Popescu ellen

Miért történt a lapnak a németek számára való eladása körül

Bucuresti, október 28. A Lumea Româneasca mai számában teljes terjedelmében közli az 1918. márciusában Virgil Darascu és Stelian Popescu között az Univer-sulnak a németek részére való eladásáról lezajlott levélváltást. Az előző számokban a levélnek csupán bevezető és befejező passzusait közölte le a Lumea Româneasca, mert ezzel azt a látszatot akarta kelteni, mintha nem volna az egész levél birtokában. Így aztán az Univer-sul végre válaszolt a támadásokra és azzal védekezett, hogy nem Stelian Popescu, hanem Virgil Darascu akarta az Univer-sult a németeknek eladni. Erre azután a lap most leközli a teljes levélváltást. 1918 március 17-i dátummal Virgil Darascu, aki Stelian Popescu társa volt az Univer-sul élén, közli a Moldovában tartózkodó Stelian Popescuval, hogy a németekkel a lap eladásáról tárgyal. A két társnak 600-600 ezer lejt kínáltak fel és az elrekrivált gé-

peknek bonokkal való kifizetését. Darascu közli, hogy a maga részéről az ajánlatot elfogadja és barátilag kéri Stelian Popescu-t, hogy ő is járuljon hozzá a maga részét illetően az üzlethez. Ebben a levélben Stelian Popescu a következőket írja: „Te, akinek ugyanez az érdeke, mint nekem, jobban meg tudod ítélni a helyzetet. Ezért, ha azt hiszed, hogy a felajánlott feltételek kedvezőek, és ha megfizetik a papírost és a többi elrekrivált anyagot, én is úgy fogok tenni, mint te. Ha a szerződés létrejön, helyes volna, hogy hozd ide hitelesített véget, mert én egyelőre nem jöhetek Bucarestbe.” Majd a levél végén precizirozza ismét: „Egy szóval a velem közölt feltételek mellett, ha megfizetik az anyagot és itt leszámolják a pénzt, én is úgy teszek, mint te. Testvéri üdvözléssel Stelian Popescu.”

Gyémántcempeszeket fogtak el Kölnben. Kölnből jelentik: Egy vámtisztviselő leleplezett és elfogott egy belga és egy német cempeszt akik kettős fenekei dobozban mintegy 1600 gyémántot akartak átvenni a határon.

November 6-án Kolozsváron lesz Sidy Thal és társulata. Kolozsváron immár öles plakátok hirdetik a Comoara — Kincs című zenés vígjáték bemutatását Sidy Thallal és Adolf Teffnerrel. A darabban játszanak: a Sadigursky házaspár, S. Smilovics, B. Roitmann, a két Berkovics, akiket még a vilnaiak szerepléséből ismerünk, azonfelül az ország legjobb hangu jiddis színészei és színésznői. Tíz év óta ilyenkor előadást jiddis társulat részéről nem produkáltak. Második előadásuk hatalmas revü, amelyben résztvesz az együttes hatvan tagja. Sidy Thal: vendégszereplését nehezen várja Erdély zsidó színházlátogató közönsége.

Dr. Dragănu főlpolgármester kintintetése. Dr. Dragănu Nicolae főlpolgármestert a cseh-szlovák Oroszlán-rend parancsnoki keresztjével tüntették ki.

EGYESÜLETI ÉLET

Haggibbor teadélután. A Cristal Palace igazgatósága a Haggibbor sportegyesület javára október 31-én, vasárnap délután 5 órá kezdettel műsoros teadélutánt rendez.

A Zsidó Párt női és ifjúsági szekciójá f. hó 30-án, szombat este 9 órai kezdettel a párt Stroescu uca 7/b szám alatti helyiségében ismerkedési felhatalmazottak részére rendez, melyen mindenkit szeretettel lát a vezetőség.

Teadélután. A kolozsvári zsidó iparosok aggemhaza javára a Regal bár igazgatósága október 31-én délután 4 órai kezdettel műsoros teadélutánt rendez.

Új vezetőséget választott a Zs. N. Sz. marosvásárhelyi helyi csoportja. Nagy érdeklődés jegyében zajlott le f. hó 19-én a Zs. N. Sz. marosvásárhelyi helyi csoportjának rendkívüli tisztújító közgyűlése. Tihanyi Dezső elnök megnyitja, a jelentések felolvasása és tudomásul vétele után a vezetőség megkapta a felmentést. A kiküldött jelölőbizottság előterjeszti a hivatalos listát, melynek alapján a helyi csoport élére a következő vezetőséget választották: Elnök dr. Berner Mór, ügyvezető alelnök Sejoivitz Béla, alelnök Fritsch József, titkár Sichertmann Mária, pénztárnok Halmos László, ellenőrök Kovács Áron és László Jakab, ügyész dr. Kertész Andor, KKL elnök dr. Erdélyi Emil, KH referens Hamlet Jenő, valamint egy 58 tagú választmány. Dr. Berner Mór elnök székfoglaló beszédében köszönetet mondott a közönségnek, mint az elnökség nevében a bizalomért. Vázolja az elnökség munkaprogramját és igéri, hogy minden tőle telhetőleg a legnagyobb aktivitással fogja kifejteni. Reméli, hogy sikerülni fog a többi zsidó testülettel harmonikus kontaktust teremteni melyektől támogatást kér és támogatást ígér. Üdvözlő dr. Mózes László főtitkár, aki a közönség képviselőitől vett részt a közgyűlésen —, valamint a testületek képviselőit. Dr. Löwy Ferenc főbíró, valamint a helyi testületek vezetői rendkívüli melegséggel üdvözölték a beszédet és biztositják az elnököt támogatásukról. Dr. Berner elnök köszönetnyilvánítását a közönség mellett tartja meg Mózes László dr. politika referentumát. A közgyűlés a Hatikvah éneklésével zárult.

ARCBŐRELRAGADÓ LESZ

na rendszeresen használ!
Palmolive szappant, a
toilettszappanok legfi-
nomabbját

„3:1 a szerelem javára”

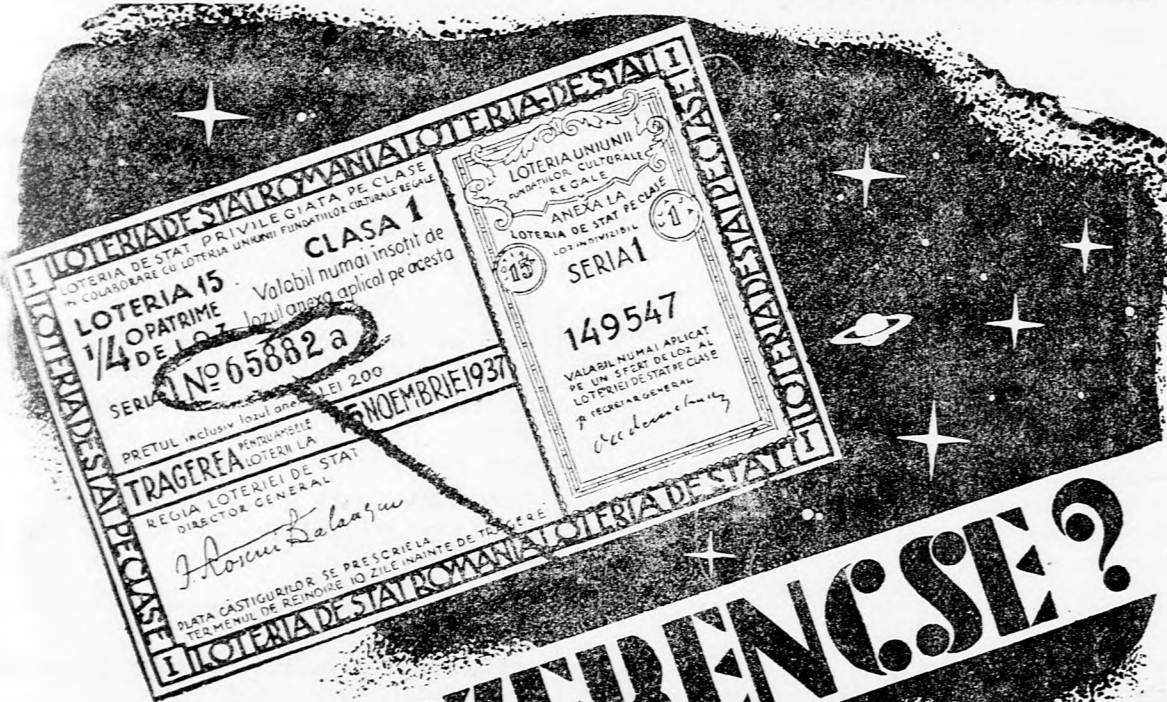
Operett-premier a Davila Színházban

„3:1 a szerelem javára” mulattatásra sokat ígérő cím, de sok tápot ad a bizalmatlanságra, különösen azoknál, akiknek komoly igényeik vannak a színházzal szemben és nem minden ok nélkül kiabrándultak a már semmi újat nem hozó, szinte kaptafaszarivé vált operettirodalomból. A „3:1 a szerelem javára” is kaptafaszarivé vált a szöveg szempontjából, még ha ujszerű is a futballmeccsnek a színpadra való vitele és az egész darabot mulattató, mindvégig szórakoztató fordulatok szövik át. A szerdai premier azonban nem az operettírásnak, hanem a zenének és a rendezésnek volt olyan diadala, amire a kolozsvári színpadon talán évek óta nem volt példa. Parádés előadás volt, amely bármelyik fővárosi színpadnak is dicsőre válna.

Sztlágyi—Kellér—Harmath az operettírás rutinjának legjavát adták, a darabot azonban Abraham Pál muzsikája viszi és emeli a siker ormára. Méltón illeszkednek a filibemázó és ördögös Abraham-muzsika mellé a fiatal Gfóf Miklósnak a betétszerzeményei is amelyeknek szövegét Szabados Árpád írta.

De így is Gfóf Lászlót, a nagystíli rendezőt illeti a legmagasabb elismerés, aki ötletességének legjavát adta és káprázatos képekben gyönyörködtette a hatalmas közönséget, mely lelkes ünnepléssel is honorálta a nagy áldozatkészséggel és művészetével létrehozott produkciókat. Nem kis része volt a sikerben Schöber Alajos karmesternek és Tebán Jánosnak, aki a táncokat tanította be és maga is pompás táncszámmal szerepelt.

Sándor Stefi a megszokott menyasszony szerepében rendkívüli bájos volt és táncszámai és egész játéka frenetikus tapsokat aratott. Partnerén, Jenei Jánoson, a futballcsapat kapitányán meglátszott ugyan, hogy nem volt még csapatkapitány, de játéka így is illuzióteremtő volt. Solymosán Magda újra megmutatta, hogy rendkívüli tehetséges komika! A közönség lelkesen megtapsolta groteszk alakításait. Urmóssy Magda pazar toalettjeivel aratott nagy sikert, de ének- és táncszámaival is kitűnt. Wojticzki Elvira, Fülöp Sándor, Tompa Sándor, Homm Pál, Csóka József, Réthelyi Ödön mind tudásuknak legjavát adták. Elragadóan bájos volt a kis Lukács Bella, akinek táncszáma egyik fénypontja volt az előadásnak. Topán Lulu táncszámai ez alkalommal is bravurosan voltak. A görögök is jól álltak meg helyüket. (x)

MI A SZERENCSE?

65882

XI sorsjáték, I. osztály. HUZÁSA NOVEMBER 15-én

Véletlen. Az Állami Sorsjáték idején vásárolt sorsjegye számanak, a hasonló-sága a huzáson egy milliós nyereménnyel kihuzott számmal.

A szerencse — véletlen, amelynek révén éjjelen át milliomos lehet.

A november 15-iki huzás előtt menjen kedvenc sorsjegyárusához és vásároljon Állami Sorsjáték sorsjegyet.

ÁLLAMI Sorsjáték

Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség

jótekonycélú tárgysorsjátéka

Engedélyezve a Loteria de Stat által 3094. szám alatt 1937 augusztus 13-án.

A sorsjegy ára Lei 50.— 4000 sorsjegy 250 nyemény A sorsjegy ára Lei 50.—

Huzás 1937 november 28.

Dél előtt 11 órakor a Zsidó Kulturothonban (Str. Mocioni 8.)

Főnyeremények:

Egy Mineva rádió 1938-as típus (4 lámpás), palesztinai hajójegy II. oszt., aranykarkötő óra, ruhaszövetek, különböző keramikai porcellán és faragott dísz tárgyak, tea- és fekete-kávészervizek, írókészletek, fényképezőgép, értékes román, héber, német, magyar könyvek, palesztinai díszműtárgyak.

83. RAM
Diszter

UJ KELET Legújabb hírek

„A kínaiak ellenállása Sanghajnál a világtörténelem leghősiesebb fejezete“

A kínai lapok szerint szó sincs arról, hogy a kínaiak vereséget szenvedtek volna Sanghajnál

Ha Kína ellenáll, a háboru japán köztársasági rezsimmel fog véget érni — írja az angol liberálisok lapja

A Havas tudósítójának sanghaji jelentése szerint Sanghajtól nyugatra, a Szuceu folyó partján egész éjjel folyt a harc. A kínai és japán ütegek páratlanul heves harcot vívnak egymással. Csapejben a tűz lassan kialszik. A legtöbb ház földig égett. Csak füstölgő romok maradtak a házak helyén. A kár több százmillió kínai dollárra tehető. A nemzetközi koncesszió nyugati határán nagyszámú hajléktalan ember gyűlt össze. Tegnap 20.000 menekültet fogadtak be.

A kínai lapok a tegnapi hadműveletek fölül irva, egyhangulag megállapítják, hogy vereségről nem lehet szó.

A kínai csapatok csupán stratégiai okokból más védvonalakat foglaltak el.

Egyébként csütörtökön délelőtt heves ütközet vette kezdetét a Szuceu folyó balpartján. Három japán ezrednek adott pillanatban sikerült áttörnie a kínai frontot. A kínai csapatok azonnal ellentámadásba mentek át. Chenzsü falut majdnem teljesen lerombolták a japánok lövedékei, de a kínaiak még tartják.

Újabb sanghaji jelentés szerint a japán előőrsök elérték a Sanghaj—Nanking vasutvonalat a Szukov folyó északi partjánál, amelynek déli partján a kínai csapatok várják a támadást. A kínaiak megrongálták a Sanghaj—Hangcsou vasúti hidat, amit motorizált egységek többé nem használhatnak. Civilek ugyan még átmehetnek a hidon, de ki vannak téve a golyózáporoknak. A Reuter tudósítója azt jelenti, hogy

egy Csapejben ma'adt kínai század hősközménybeillő módon védekezik a Szukov folyó partján levő néhány épületben.

A japán katonai hatóságok figyelmeztették a nemzetközi koncesszió területén, a tulsó parton levő amerikai angol és amerikai előőrsöket, hogy megpróbálják levegőbe röpíteni ezt az „Alcazar“-t.

A francia lapok a brüsszeli értekezletről

Párizsból jelentik, a kínai-japán viszály és a brüsszeli értekezlet képezik a ma reggeli francia lapok kommentárjainak tárgyát.

Az Echo de Paris így ír: „Attól tartunk, hogy Brüsszelben Olaszország és Németország fel fogják karolni Japán ügyét és ennek egyenes következményeképpen a ja-

pán nép a két totálitáris diktatura mellé áll. Ez esetben a japánok eltávolítanak azon réginevelésű diplomatáikat, akik szüntelenül menteni akarnak, amit lehet a katonai párttal szemben“.

A l'Oeuvre megállapítja, hogy az értekezlet elsősorban közvetítéssel fog próbálkozni, hogy véget vethessen a háborúnak. Ha Kína nélkülözni fogja a védekezési eszközöket, biztos, hogy a japán birodalom hatókörzetébe fog esni.

Ha azonban ellenállást mutat, a háboru japán köztársasági rezsimmel fog véget érni, mint az a nagy japán államférfiaknak leveleiből kitűnik.

A l'Epoque szerint semmit sem szabad elhanyagolni a háboru végének siettetése ér-

dekében. Arról sincsen szó, hogy azonnali megegyezési terveket lehessen Kína és Japán elé terjeszteni, mert ez hiábavaló lenne. Igyekezni fognak azonban békés megoldás jövőbeni lehetőségeit megtalálni.

Belsőmongolia függetlenségét követi — Japán égíze alatt

Mint Tokióból jelentik, Szuluanban ülést tartott Belsőmongolia nemzetgyűlése. Ötszáz delegátus jelent meg három és félmillió mongol képviselőben. Egy pernyi hallgatás után, amelyet Dzsingisz Khán emlékeztetőre tartottak, Teuang herceg rövid beszédet mondott, kijelentve, hogy elérkezett az ideje egy független Mongolia megteremtésére. Az ázsiai népeknek Japán égíze alatt szorosan együtt kell működniük Ázsia ujfajszületése érdekében.

1938 elején lemond Wauchope palesztinai kormányzó

LONDON, október 28. A kamara ma délutáni ülésén egy interpellációra válaszolva, Ormsby Gore gyamatügyi miniszter kijelentette, hogy Sir Arthur Wauchope, Palesztina főköormányzója 1938 elején lemond. A gyamatügyi miniszter Wauchope egészségügyi állapítával indokolja meg ezt a lépést.

Véres zavargások voltak a franciamarokkói Rabatban

Négy halottja és 20 sebesülte van a zavargásoknak

Rabat, október 28. (Rador). Tegnap a francia-marokkói Port Liauteyben zavargások voltak. A zavargások során 4 tüntető életét vesztette, 20 megsebesült. A benszüllő halottak száma lehet, hogy ennél nagyobb, mert azokat eltüntették. A cendőrség részéről is több sebesülés történt. A rendőrség mindaddig kitartott helyén, amíg megékeztett a katonaság. Ugyanakkor tünt fel 2000 botok-

kal és késekkel felfegyverkezett benszüllő, akik azonban a csapatok láttára megfutamodtak. Mintegy 60 letartóztatást eszközöltek. Megállapították, hogy az agitáció irányítója Mohamed Diouri Liautey-i kereskedő, aki ezelőtt néhány nappal megesküdött rá, hogy zavargást szít, még ha ez tönkretételét is idézné elő. A rendet teljesen helyreállították a városban.

Gyorsított eljárással ítéleznek az uzoratorvény ellen vétők fölött

Pop Valér Kolozsváron. Egyelőre felfüggesztették az audienciákat Sinaiában

Bucuresti, október 28. (Az Uj Kelet tud.) Az Adeverul szerint a pártelnökök sorában Dinu Bratianu is meghívást kapott arra, hogy Sinaiába utazzék. A liberális párt elnöke ma audiencián jelenik meg az uralkodó előtt. Dinu Bratianu tegnap egyébként Antonescu külügyminiszterrel, Inculet helyettes miniszterelnökkel és Puui Anghelescu párttitkárral tárgyalt. November elsején, hétfőn délután öt órára Dinu Bratianu összehívta a párt központi végrehajtóbizottságát, amelyben a megyei tagozati elnökök és a központi vezetőség tagjai foglalnak helyet. A napirenden Dinu Bratianu és Tatarescu felszólalásai szerepelnek. Lehetséges, hogy szóba fog kerülni nyilvános formában is a liberálisok és Gheorghe Bratianu pártja közötti közeledés ügye. Ebben az irányban tárgyalások folynak az illetékesek között. Szombaton este a liberális kor-

mány tagjai külön vonaton Iasiba utaznak, hogy résztvegyenek I. G. Duca szobrának leleplezésén.

A Capitala jelentése szerint a hét folyamán Inculet helyettes miniszterelnök előnkletével több miniszterközi megbeszélés lesz, amelyeknek során siettetni fogják az egyes minisztériumok folyó munkálatainak befejezését. A kormány gazdasági bizottságának tegnapi összehívott ülését elhalasztották. A napirenden lévő kérdésekről Inculet hosszasan tárgyalt Pop Valér iparügyi miniszterrel. Az ipari és kereskedelmi minisztérium közbenjárására az igazságügyi minisztérium körrendeletet küldött szét, utasítva a bíróságokat, hogy az uzoratorvény ellen vétők és különösképpen a tüzifa-spekuláció fölött gyorsított eljárással ítélezzenek. A földművelésügyi minisztérium kimutatása szerint ebben az évben az országban 55—58 va-

gonra rug a gyapottermés. A szövetszövetek központja eddig 18 vagont vásárolt meg, husz lejt fizetve a gyapot kilójáért.

Dinu Bratianu audienciája után a pártvezérek kihallgatását felfüggesztik Sinaiában és a konzultációk csak a jövőhét keddjén fognak folytatódni. Vaida Sándor szerdán este elutazott Bucurestiből és csütörtökön reggel Kolozsvárra érkezett. Ugyancsak Kolozsvárra utazott Pop Valér iparügyi miniszter is.

Titulescut a Curentul szerint a hét végére hazavárájk barátai. Ezzel szemben a Timpul ugy értesül, hogy a volt külügyminiszter Benes cseh köztársasági elnök meghívására Prágába utazik.

A nemzeti munkavédelem a kormány gazdasági bizottsága előtt

Bucuresti, október 28. A kormány gazdasági bizottsága Inculet helyettes miniszterelnök elnöke alatt összejött, Pop Valér a gazdasági bizottság tudomására hozta az Ugrir levelét, amelyben a gyárparosok Szövetsége kijelenti, hogy összes tagjai egyetértéssel a román elemnek a vállalatoknál való elősegítésében és együtt kívánnak dolgozni a kormányval ezen elv gyakorlati megvalósításában. A levél szerint a gyárparosok abszolút szükségesnek tartják, hogy a kilépések, nyugdíjazások és elhalálozások folytán megüresedett helyekre vagy az üzemek tevékenységének kiterjesztése folytán támentett állásokba románokat nevezzenek ki és november elsejével iródat állítanak fel amely ezt az akciót irányítani hivatott.

A kormány gazdasági bizottsága elégtellettől való megelégedésével a bizottság kötelezettségeket, amelyek beilleszkednek a kormányban a nemzeti munka elősegítésével kapcsolatos akciójába. Az iparügyi minisztérium folytatja tevékenységét és ellenőrzését ezen fontos nemzeti probléma teljes megoldása érdekében.

Horthy elfogadta Hitler meghívását a berlini vadászkiállításra

Budapest, október 28. Horthy magyar kormányzó elfogadta Hitler meghívását, hogy novemberben meglátogassa Berlinben a nemzetközi vadászkiállítást.

Hitler egyébként ma fogadta Sztójai berlini magyar követet, aki átadta a Führernek Horthy Miklós ajándékát: egy magyar porcellánból készült asztali szerviz. Hitler elfogadta az ajándékot, amely viszonzása volt a Mercedes-Benz autónak, amellyel Hitler lepte meg a magyar kormányzót.

Halálos repülőbaleset Ploesti közelében

Ploesti, október 28. Ma délbén Floresti-Pravova község határában súlyos repülőbaleset történt. Az ARPA egyik címpinai gépe, amit Zaberca pilóta és Savulescu pilótanövendék vezetett, nekiütődött egy magasfeszültségű áramot vezető huzalnak. A gép lezuhant, a két pilóta életét vesztette, agép teljesen összetört.

Száz lejes és milliós adományok a határerődítésre

Bucuresti, október 28. A Lupta szerint a hadügyminisztérium külön osztályt állít fel a határerődítés végett felajánlott adományok kezelésére. Naponta érkeznek az adományok a társadalom minden rétegének képviselőitől. A legkisebb adomány 100 lej volt. Más jegyzések milliókra rúgnak. A minisztérium minden összeget elfogad.

FRATERNITAS Könyv és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefonszám: 18-60.

OENZUMAT

Mindenütt az

A Tara Noastră-nak, a napilapjának ma jó napja. Ionescu volt belügyminiszter cikkében ismételt igazgatási bizottságok aláírás eredményét, amely katonai összetételűek megállapították meg ebből a...

Azt, hogy Goga volt az országban etnikai népszámlálás nem igaz, mintha a nacionalizmusa egészen új. Ami az utóbbit illeti, mi tudjuk, hogy a csucsi katonai akadémiájának fordítója és Heidegger 100k óta Cuza prof. ja. A dolgotan legfeljebb Goga beszélt a zsidó híve kezű levél a kellemetlen, az pen ellenkező kijelentéseket.

A levélben ugyanis olyasról és akkori saját agrárpártjánálisan elismerte és képviseléség jogait.

Goga szűsőbboldali mutja és időseges szempont 1927-es népszámlálás nem nyitok.

De tegyük fel, hogy az. Tegyük fel, hogy Goga a ságáról tett tanúságot, míg a lakosság etnikai összetételét.

Ebben az esetben a cuzist poknak legalább is annyit, hogy szóban és írásban, a a parlament t-bibinjei me lépésről lépésre az 1927. né ményeit.

Goga 779.000 zsidót talált. A cuzisták viszont kétnél széknek, ezt is csak akkor, vannak.

Goga volt tehát az első, a máf megállapította.

Hívei pedig az első, abba e'edményt meghamisítják és az ország közvéleménye elő. Egyikben is, a másikban is heti magának az elsőbbséget. Nem hiszik azonban, hogy az, amelyre ő mozgalmas futásán álmódott volna.

A „semleges“ Németország

Az európai demokráciák tevékenysége, amelyet talán nem szabadul aposztrofálni Mussolini „hök“ társaságának, ismét hibát, hogy Németországot a lenchataim értekezletre, a hogy Németország nem ita jén ezt az egyezményt.

Emek az opportunitásnak, met a maga keserű gyümölcsé visszautasította a brüsszeli é meghívást, azzal az indokl japán-kínai konfliktusban „s maradni.

Az a Németország, mely nem is akar senleges magafat a spanyol kérdésben, amely a felékelkel és a békeszerződésé jóbsával nyugtalanítja Euró me semleges akar maradni konfliktusban, hogy miért — tudjuk.

A Harmadik Birodalom azért nem akar beavatkozni konfliktusba, mert egyfelől az amok, Franciaország és Angl avatkozni, másfelől pedig a kommunistaellenes szerződés Németországot, hogy a Kínába elmalakul történt konfliktusok an oldalára álljon. A kilencetalmi értekezlet je t'en, vagy siket'elenségén ne oztat Németország távolma elenléte.

Könyvek Folyóiratok Diszertációk

a legmodernebb kivitelben készü-
nek a

FRATERNITAS

Könyv- és Lapkiadó Részvénytársaság
nyomdájában Cluj, Str. Baroa
L. Pop 10. Telefon: 8-61.

